

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

R E F E R A T

REPRESENTANTSKAPSMØTE

19. FEBRUAR 2008

TALERLISTE INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Talerliste	2
Åpning	3
Godkjenning av møteinnkalling	
Godkjenning av dagsorden	
Godkjenning av forretningsorden	
Valg av dirigent	
Suppleringsvalg til Sekretariatet	5
Tariffrevisjonen 2008	5
Avslutning	40
Navneliste	41

1. OG REPRESENTANTSKAPSMØTE TIRSDAG 19. FEBRUAR 2008

TALERLISTE

Åpning

Bakke, Arve
 Bersås, Rolf
 Borglund, Kjell
 Christiansen, Thor Åge
 Dyngre, Erna C.
 Felix, Hans O.
 Følsvik, Peggy Hessen
 Gulbrandsen, Jan Helge
 Gulbrandsen, Stein
 Hansen, Roger
 Hansen, Størk
 Jenssen, Eva
 Kristiansen, Stein
 Lilleheie, Turid
 Nordahl-Pedersen, Steinar
 Pedersen, Jan-Egil
 Pedersen, Roy Anders
 Sande, Leif
 Sannæss, Thor
 Toska, Ove
 Voldsrud, Svend Morten
 Østvold, Per

Hei og God kveld!

Stor takknag

Tusen takknag for at de kjører på en slik god måte og skaper god stemning. Alltid godt å ha en god venn på laget. Takk

Stor takknag

Da vil jeg ønske dere alle hjertelig velkommen til Representantskapsmøte. Dette kan vi vel allerede i utgangspunktet si er et viktig møte for oss alle sammen. Men for vi går inn på andre saker, må vi si at dette er et møte som er viktig for oss.

Godkveld og godnatt

Vi har nå et møte som vil løpe av 20.12.07 med dagens og kveldens tema. Vi har nå et møte som vil løpe av 20.12.07 med dagens og kveldens tema. Vi har nå et møte som vil løpe av 20.12.07 med dagens og kveldens tema.

LOs REPRESENTANTSKAPSMØTE TIRSDAG 19. FEBRUAR 2008

Åpning

Rita Lekang:

Kjære kamerater!

Vi skal i tradisjonen tro åpne med kultur. Sang og kultur er alltid en del av arbeiderbevegelsen. Vi har fått en trofast kamerat til oss – bare noen etasjer over oss jobber han på Arbeiderbevegelsens Arkiv. Trond Henriksen, hjertelig velkommen. Du skal åpne LOs Representantskap.

Trond Henriksen:

Takk skal du ha! Jeg heter Trond Henriksen og jobber i Arbeiderbevegelsens Arkiv. Det er et mareritt hver gang vi tar telefonen: "Ja, god dag, det er Trond Henriksen, Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek". Det er faktisk noen som har lagt på før jeg har kommet så langt. Men bortsett fra det, så er det en fantastisk plass å jobbe på og det er en ting jeg har veldig lyst til å si, og det er at vi feirer 100 års jubileum i år. Og det skal markeres. Det er ganske unikt, i hvert fall i Norge. Det finnes ingen andre private arkivinstitusjoner som har tatt vare på sin historie som vi har gjort innenfor arbeiderbevegelsen. Det skal vi fortsette med.

Jeg har tenkt til å starte med en sang som jeg har skrevet selv som heter "Tobias seiler", og som er en slags sjømannssang. Det vil si det handler vel mer om en akterutseilt sådan.

Trond Henriksen:

Tusen takk! Nå skal dere få lov til å være med å synge litt. Inne i et av heftene som dere har foran dere så skal det ligge et gult ark med en sang som heter "Jørgen hattemaker". Og det kan jo være en figur å tenke på når dere skal diskutere AFP senere. Jeg synes kanskje vi skal være tradisjonen tro og reise oss.

Ha et fint møte!

Rita Lekang:

Tusen hjertelig takk for at du åpnet på en sånn god måte og skapte god stemning. Alltid godt å ha en god venn på huset. Takk.

Roar Flåthen:

Da vil jeg ønske dere alle hjertelig velkommen til Representantskapsmøte. Dette kan vi vel allerede i utgangspunktet si er et viktig møte for oss alle sammen. Men før vi går inn på selve substansen i møtet får vi konstituere oss.

Godkjenning av møteinnkalling

Vi har sendt ut innkalling ved brev av 20.12.07 med dagsorden, så da oppfatter jeg, hvis ikke noen har bemerkninger til det, at møtet er lovlig satt.

Godkjenning av dagsorden

Da spør jeg om det er noen som har merknader til den oppsatte dagsorden. Det er det ikke. Da er den godkjent.

Godkjenning av forretningsorden

Er det noen som ønsker at jeg skal lese opp forretningsorden? Det er det ingen som gjør. Kan vi godkjenne forretningsorden? Det kan vi.

”Forslag til forretningsorden er uforandret fra tidligere representantskapsmøter:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Representantskapet ikke vedtar noe.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag, begrenses taletiden til 10 minutter første gang og 5 minutter andre gang.
Til forretningsorden gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag leveres skriftlig og skal være undertegnet med vedkommendes navn. Ingen nye forslag kan tas opp etter at strek er vedtatt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneoppbøp.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemmingene samt vedtakene. Såfremt Representantskapet ikke forlanger protokollen opplest, gis Sekretariatet fullmakt til å godkjenne protokollen.”

Valg av dirigent

Vi er også nødt til å ha en møteleder og denne gangen foreslår vi at Tor-Arne Solbakken leder møtet. Kan Representantskapet godkjenne det? Det kan de. Tor-Arne, du er valgt. Da overlater jeg resten til deg.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha. Takk for tilliten. Vi har en ikke så veldig lang, men allikevel innholdsrik sakliste foran oss. Vi skal først ha disse suppleringsvalgene i sak nr 2 og så vil Roar innlede om sak 3 som er tariffoppgjøret. Så tar vi en pause på 20 minutter etter den innledningen der det vil være mulig å tegne seg på talerlista. Hvis noen mot formodning også vil fremme forslag så tror jeg det ligger noen ark der borte. Og så er det altså mulig å lese innstillingen. Dirigenten håper da at dere gjør det på en sånn måte at dere sparer dere selv for å høre meg lese den høyt etterpå. Dere har fått en del ting i mappene deres. Dette med Beregningsutvalget pleier dere å få. Så ligger de også en rapport i forhold til status for kompetansereformen og livslang læring. Og så alt det andre vanlige og noe brosjyremateriell knyttet til AFP. Så vet

jeg ikke om representant nr 152 Jens Stoltenberg har registrert det, men har fått litt ekstra med notatark sånn at han kan skrive mye.

Suppleringsvalg til Sekretariatet

Da går vi på suppleringsvalg. I den første saken bærer saksfremstillingen litt preg av at det er lenge siden den innstillingen ble laget. Det som er mer riktig å si der nå er at Jan-Egil Pedersen ble valgt som leder av NNN 01.10.07 og innstillingen er da riktig: ”Jan-Egil Pedersen velges som representant nr. 9 til Sekretariatet”. Motforestillinger mot det? Det er det ikke. Han er valgt. Gratulerer, Jan-Egil.

Neste er en konsekvens av Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet nå er en del av Fellesforbundet og da er det plass til en ny vararepresentant. Innstillingen er at: ”Stein Grøtting, Skolenes Landsforbund, velges som varamedlem nr. 9 til Sekretariatet”. Motforestillinger? Det er det ikke. Han er valgt. Gratulerer, Stein.

Så er Arve Bakke valgt til ny leder i Fellesforbundet og innstillingen er: ”Arve Bakke velges som representant nr. 5 til Sekretariatet”. Motforestillinger? Ikke fremkommet. Han er valgt.

Det har også blitt en ny 1. nestleder i Fellesforbundet, nemlig Anders Skattkjær. Innstillingen er at: ”Anders Skattkjær velges som representant nr. 6 til Sekretariatet”. Motforestillinger mot det? Det er det ikke. Han er valgt. Før Floyd Patterson så het det i boksesporten: ”They never come back”. Sånn var det også i LO-Sekretariatet før Anders Skattkjær. Velkommen tilbake, Anders.

Da er vi ferdig med suppleringsvalgene.

Tariffrevisjonen 2008

Da er det tariffrevisjonen 2008 og jeg gir ordet til LO-leder Roar Flåthen. Vær så god, Roar.

Roar Flåthen:

Takk for det. Det er bare et problem med Anders Skattkjær at når han nå blir valgt, så har vi en tradisjon på at når vi går ut av Sekretariatet så får vi et stort flott fat, og det betyr jo at Anders nå egentlig kvalifiserer til to fat. Men vi greier vel den også, Anders.

Jeg hadde lyst til innledningsvis, selv om dette skal handle om tariffoppgjøret, få lov til å komme med en god melding. Og det er at LO som organisasjon har nå en veldig bra medlemsvekst. De siste tallene – de er jo ikke godkjent, men jeg tror de er ganske så riktige – viser at vi har hatt en vekst i foregående på over 10 000 nye medlemmer. Da vet dere ute at for å få 10 000 nye medlemmer, så skal vi også ha kanskje 30 000 – 40 000 i tillegg bare for å opprettholde ”status quo”. Vi kan konstatere at vi har nå 10 000 studenter og vi har 104 000 unge medlemmer, bare for å vise noen eksempler på at denne organisasjonen har et stort mangfold. Og så har Geir tatt initiativet til å lage denne folderen eller dette postbrevet – det er visst ferdig frankert også – for å markere at vi har mange uorganiserte ute på bedriftene våre som alltid drar nytte av det vi og dere får til, og som er sånn sett gratis på toget. Vi synes dette tariffoppgjøret er en fin anledning til å gjøre dem oppmerksomme på at fagbevegelsens styrke er basert på at vi er mange og at vi er representative. Og jo flere som organiserer seg i LO, jo sterkere blir vi. Dette er en veldig god anledning så vi prøver å utnytte denne situasjonen.

Men takk skal dere ha for jobben, for det er dere ute som først og fremst gjør jobben med å verve nye medlemmer. Takk skal dere ha!

Så skal vi da inn i et hovedoppgjør. Tariffoppgjør og hovedoppgjør handler om fordeling. Det handler om at vi skal ha vår del av samfunnskaka og vår del av verdiskapningen. Det er på mange måter en viktig del av både det norske systemet og det norske arbeidslivet. Så ha det selvsagt også vært fokusert innledningsvis til dette oppjøret at det er muligheter for konflikt og jeg holdt på å si det som nesten verre er. Spesielt NHO har jeg lagt merke til er veldig opptatt av dette med konflikt. Vi går selvsagt inn i disse forhandlingene med et utgangspunkt at vi skal komme til enighet. At vi skal få til en forhandlingsløsning. Det gjør vi alltid. Det kommer vi til å gjøre denne gangen også. Og vi kommer til å presentere argumenter for den sunne fornuft, så får vi se hvor mange som er villig til å dele denne fornuften. Det jeg kan love dere og medlemmene våre er at LO er veldig godt forberedt til disse forhandlingene.

Den økonomiske situasjonen og utsiktene framover

Jeg skal innledningsvis si litt om situasjonen. Vi har jo alltid hatt som utgangspunkt i LO at jobb nr 1 for LO er arbeid til alle. Det er sysselsetting. Det har vi alltid lagt vekt på når det gjelder forberedelser til tariffforhandlinger og på andre måter. Vi kan nå konstatere at det er 150 000 flere i arbeid. Det er blitt 37 000 færre arbeidsledige. Og vi er altså under 2 prosent i arbeidsledighet. En rekordlav arbeidsledighet. Det skal vi selvsagt glede oss over. Vi kan også se at det er økt yrkesdeltaking blant kvinnelige seniorer og ungdom. Det er mange positive trekk i det bildet. Arbeidsinnvandringen har også stått for en betydelig del av denne jobbveksten.

Det sånn at det fortsatt er veldig mange som står utenfor det ordinære arbeidsliv. Det må også være en oppgave for LO å ha både fokus og aktivitet knyttet til det. Det er fortsatt 400 000 utenfor det ordinære arbeidslivet. Altså i tillegg til de som har dagpenger og er sykmeldte. Vi ser at uføretrygden øker blant ungdom og at arbeidsledigheten i mange innvandergrupper er mye større enn for andre. Det betyr at vi sånn sett har ingen grunn til å friskemelde det norske arbeidsliv. Vi har fortsatt en jobb å gjøre. Det betyr at vi fortsatt må ha en inkluderingspolitikk og ha en raushet i forhold til at det skal også være plass til de som står utenfor i det norske arbeidslivet. Vi bør videreføre tiltaksnivåene og vi ser at fortrinnsretten for deltidsansatte blant annet har redusert omfanget av ufrivillig deltid. Regjeringen har satt ned et utvalg for skift og turnus for å ta tak i den problemstillingen, bl.a. også med deltid. LO er med i denne referansegruppa som skal avsluttes 1. oktober i år. Det er et utvalg som vi ser veldig frem til og som kan forhåpentligvis fokusere på viktige problemstillinger i mange sektorer, ikke minst innenfor helse- og omsorgssektoren, innenfor det offentlige, men også andre områder. Så vi er veldig glade for at vi har fått i gang dette utvalget.

Så er det dette med retten til heltid, som er en stor problemstilling innenfor mange sektorer. Derfor, Jens og Martin, forventer jeg nå at Arbeiderpartiet også følger opp det som vi gjorde i forbindelse med kommunevalget når det gjelder fokus på det området. Vi er ikke ferdig med den jobben. Det må følges opp videre.

Lønnsvekst 2007

Så er det litt til lønnsveksten. Dette Tekniske Beregningsutvalget, som vi kaller TBU, anslår stadig hvordan lønnsvekst og en del andre ting skjer. De foreløpige tallene – det har dere jo fått i et eget hefte – anslår en lønnsvekst for 2007 på over 5%, og i overkant av dette for industriarbeidere. Men vi har en rekordlav prisstigning i 2007, altså 8%, og sånn sett blir det en hyggelig reallønnsvekst ut i fra de gjennomsnittstallene på ca 4%. Men så er det selvsagt

alltid sånn at det er ikke alle som ligger på gjennomsnittet. Noen vil ligge over og noen vil ligge under. Det er ikke alle som heller får med seg hele den veksten. Det er alltid en utfordring og det er vil det også være denne gangen. Vi ser ut fra de tallene som foreligger så langt at det er en tendens til at kommunesektoren kommer ut lavere enn gjennomsnittet. Det er en stor og viktig sektor, og ikke minst så er det veldig mange lavtlønte innenfor den sektoren, men også andre grupper.

Vi vil, når de endelige tallene kommer, se litt på hvordan dette har utviklet seg i forhold til ulike grupper. Det er noe som vi må ta når vi kommer inn i forhandlings situasjonen i forhandlingsdelegasjonen når den endelige rapporten fra TBU foreligger.

Utsikter for 2008

Når det gjelder 2008 er det ikke så veldig mye å si annet enn at det er kommet en viss usikkerhet inn i økonomien. Vi ser at det er en tendens til svekket verdensøkonomi og at det er en stor usikkerhet for en del av bedriftene våre, med bakgrunn i finanssituasjonen blant annet i USA og andre, som slår ut. Og det er vanskelig å si hvordan dette vil påvirke fullt og helt i Norge fremover. Det er den usikkerheten vi kan se. Det andre som er vesentlig annerledes enn i fjor er prisstigningen. Anslaget på prisstigning på 3,5%. Det betyr at vi går mot en prisstigning som er større enn det vi har hatt på mange år.

Når det gjelder produktivitet så kan vi også ta med oss at TBU har sett at produktivitetsveksten i Fastlands-Norge er i gjennomsnitt 2,5%. Det vil si at på produktivitetsveksten så ligger vi en halv prosent høyere enn våre handelspartnere, samtidig som vi har hatt en lønnsutvikling i Norge som er noe høyere enn våre naboland og handelspartnere. Vi kan altså konstatere at i produktiviteten ligger vi foran.

Likelønn

Når det gjelder likelønn så er det et av de områdene som alltid er en del av LOs tariffpolitikk og vi har fortsatt mye å gjøre på likelønn. Vi prøver å legge tilrette for det i skissa og der sier vi at mer enn forholdsmessig andel til kvinner av avtalte lønnsstillegg der slik styring er mulig. Forsterket innsats for å realisere rett til heltidsstillinger, anerkjennelse av så vel formell kompetanse, realkompetanse, samt lederansvar for kvinner. Utvidet mulighet til fagarbeiderstatus i kvinneledominerte jobber, samt anerkjennelse for bransjerelaterte fagskoler. Likelønn fremmes i lokale lønnsforhandlinger bl.a. gjennom de som er ute på permisjon tas med og likelønn må ivaretas ved så vel tilsetninger som opprykk. Det er bare noen eksempler på at vi setter likelønnsproblematikken kraftig på dagsorden.

Lavlønn

Så er det et annet område som er viktig at LO alltid også har sterk fokus på. Det er selvsagt de lavtlønte. Det er LO som må ta den kampen. Det er LO som må være på barrikadene for de lavtlønte. Det er mange måter å angripe det. Det vil også stå sentralt i denne sammenheng. Det er sterke krefter som drar i andre retninger. Vi ser at utviklingen av vikarbyråer og økt konkurranse knyttet til det er med på å påvirke dette. Arbeidsinnvandringen i seg selv er med på det. Og useriøsiteten og lav organisasjonsgrad gjør selvsagt også dette vanskelig i mange yrker og bransjer. Det betyr at i en del av disse områdene er det lav forhandlingsstyrke, med bakgrunn i disse tingene. Det betyr at lavlønnspresset i serviceområder der særlig kvinner jobber er tiltakende. Det er en utfordring for oss i LO og som vi må ta veldig alvorlig.

Erna Dyrge, leder i Arbeidsmandsforbundet, tok i Dagens Næringsliv i dag opp også dette med useriøsitet i bl.a. i renholdsbransjen, som er et lavlønnsområde, og at offentlige bedrifter

og offentlige etater bruker useriøse – etter vår oppfatning – bedrifter innenfor renholdsbransjen. Det er på mange måter helt uhørt. For de skulle gjort det motsatte; å gå foran og sørge for å bidra til et seriøst arbeidsliv innenfor disse sektorene.

Det kommer altså da til å stå sentralt hos oss. Det er alltid et spørsmål: "Hjelper nå denne tariffpolitikken til LO når det gjelder disse tingene?" Og vi må kunne si at hvis vi ser historisk på det, så gjør det det. Jeg er helt overbevist om at hvis ikke LO hadde satt dette så kraftig på dagsorden hver eneste gang vi driver lønnsforhandlinger – selv om vi synes aldri vi kommer helt i mål der vi burde – så ser vi altså at det er tross alt en trend hvor vi går i en viss retning og det ser vi også her. Så har vi selvsagt en utfordring hvordan vi skal forholde oss til dette fremover. Kvinner er veldig dominerende i disse lavlønnssyrkene, sånn at det er også en del av årsaksforholdet og som vi selvsagt tar med i denne sammenhengen.

Det er noen viktige faktorer når det gjelder lavlønnssproblematikken. Det er at garantiordningene i overenskomstene har vært en av de viktige og store løftene for på mange måter å få hevet de lavtlønte. Det er ordninger som arbeidsgiverne ikke ønsker og som de angriper hver eneste gang de får muligheten. Det er noe som vi også må ta alvorlig i fremtidige tariffforhandlinger. Det er å videreutvikle garantibestemmelsene i overenskomstene for det er et viktig verktøy. Det er på mange måter den planken som gjør at når andre sektorer får høyere lønnstillegg, som i industrien nå, så får på mange måter også de lavtlønte med seg noe av dette gjennom garantibestemmelsene. Men det betyr ikke at avstanden mellom gruppene øker, men de får i alle fall være med på noe av dette. Så er det særskilte tillegg til lavtlønte og heving av lønssatsene i overenskomstene som betyr noe. Jeg tror det er bare en måte å gjøre noe med de lavtlønte fremover. Det er at vi bruker LOs samlede styrker til å fokusere på denne gruppa. Det skylder vi de lavtlønte og det er, tror jeg, bare LO som kan ta den kampen om de lavtløntes situasjon.

Lederlønninger

Når det gjelder andre ting i tariffoppgjøret som alltid kommer litt forstyrrende inn, og som jeg tror vi bare skal forvente denne gangen også. Jeg er i alle fall ikke spesielt optimist når det gjelder lederlønnsutviklingen, selv om jeg ikke har fått de tallene. Men vi ser fortsatt at det er store opsjonsutbetalinger som ligger og surrer rundt i en del av bedriftene, også i statlige bedrifter. Det er på mange måter "gammel moro" som ligger der. Vi er veldig glade for at dette er en av de tingene som Regjeringen nå virkelig har tatt grep på i de statlige bedriftene, men det ligger igjen såkalt "gammel moro" knyttet til avtaler som ble inngått før det. Og hvis det er noen som skulle være i tvil om hva som er LOs holdning til disse ordningene, så er det at vi mener det fortsatt er en uting. Det har vi alltid ment og det mener vi fortsatt.

Kompetanse

Dere ser i skissa at vi har lagt vekt på kompetanse. Det er mange ting innenfor dette med kompetanse som vil være viktig. Et område som kommer til å måtte få større fokus fremover er etter- og videreutdanningsreformen. Altså hvordan skal vi sørge for at den norske arbeidsstyrken og våre medlemmer får en god mulighet til etter- og videreutdanning også knyttet til at vi får et nytt pensjonssystem etter 2010 som underbygger den såkalte arbeidslinja. Da blir dette enda viktigere. Vi går ikke så veldig inn i det denne gangen, men vi fokuserer på hvor viktig også kompetanse er. Men vi har sagt at mange steder har kvinner i mindre grad enn menn muligheter til kompetanseheving og de får dårligere uttelling på kompetansen. Og vi sier at økt anerkjennelse for kompetanse og lederansvar, og utvidet mulighet til fagarbeiderstatus også i kvinnerelaterte jobber, er et element som kan trekke i riktig retning. Bare for å vise til noen eksempler.

Så må jeg ikke glemme – for det lovte jeg Tor-Arne – at vi har lagt ut denne her som et viktig underlagsmaterieell når det gjelder kompetanse og sånn. Det kan dere lese når dere får litt bedre tid.

Oppsummert er kravene om lønn

Når det gjelder kravene som sådan, før vi kommer over på pensjon, så er de formulert på den måten – og dere kjenner sikkert igjen noe av dette fra før:

- Generell bedring av kjøpekraften – det betyr at vi skal også ha vår del av verdiskapningen
- Likelønnsprofil på sentralt og lokalt avtalte tillegg, blant annet ved mer enn forholdsmessig andel til kvinner der slik styring er mulig
- Garantiordninger, heving av overenskomstenes lønssatser og særskilte tillegg til lavtlønte
- Bedring av lærlingenes økonomiske vilkår

Og så sier vi videre: "I de enkelte områdene gjøres prioriteringer til fordel for grupper som systematisk over tid er blitt hengende etter i lønnsutviklingen, herunder LO-grupper med lang utdanning og lærlinger."

Pensjon

Så har vi sagt en del om pensjon. Vi har nå fått et vedtak om en ny pensjonsreform og vi har hatt en god del innspill til den og en del av dette er ivare tatt i selve reformen. Men det er klart at det er mange ting knyttet til pensjonsforholdet som er viktig også fremover. Vi skal ivareta de som også kan komme dårlig ut i arbeidslivet, og det kommer vi tilbake til. Det vi skal nå det er i tariffforhandlinger og forhandle først og fremst om AFP. Vi får selvsagt en utfordring i dette nye pensjonssystemet.

Tjenestepensjon

Når det gjelder tjenestepensjon, som vi har skrevet litt om, så er det et av de områdene hvor det er størst forskjell mellom lønnstakerne og LOs medlemmer. Vi gjorde et veldig viktig prinsipielt løft i 2006 sånn at alle fikk rett til tjenestepensjon – altså det vi kaller OTP – en minimumsordning for alle. Vi må ikke glemme at det på det tidspunktet i 2006 så var det over 600 000 arbeidstakere som ikke hadde tjenestepensjon i det hele tatt. Det som det handler om nå er å få mer likhet også i tjenestepensjonsspørsmålet for de som har minimumsordningene i OTP og de som har de gode tjenestepensjonsordningene. Dere husker sikkert en herremann ved navn Viktor Norman. Han hadde som utgangspunkt også at han skulle harmonisere pensjonene våre. Hans utgangspunkt var å harmonisere de gode tjenestepensjonsordningene i offentlig sektor mot de dårligste i privat sektor. Vi mener jo det motsatte. Derfor er vi veldig glade, Jens, for at både i stortingsmeldinga og i pensjonsforliket har Regjeringen slått fast at bruttoordningene som sådan skal videreføres. Det var viktig for oss, fordi da har vi fått festet den planken.

Så har Regjeringen gjort en ting til. Jeg fikk brev fra Jens i går. Personlig overrasket av Svein Fjellheim. Det var godt det kom i går og ikke i morgen, for da hadde jeg sagt noe annet enn det jeg kommer til å gjøre nå. Regjeringen har sagt at de skal sette ned et utvalg for å utrede bredere kollektiv tjenestepensjon også i privat sektor, fordi det er antakelig den eneste muligheten vi har for å virkelig gå inn i det området og for å skape mer likhet innenfor tjenestepensjonsspørsmålet. Så takk skal du ha, Jens.

AFP

Så er det AFP. Jeg må bruke litt tid på det, naturlig nok. Vi tar utgangspunkt i at AFP er det tredje elementet i det nye pensjonssystemet. For vår del så er på mange måter ikke den nye systemet på plass for vi også har AFP på plass. De fleste av dere som er her har vært med i mange år. Dere vet at AFP har aldri kommet rekendes på ei fjøl. Det er ikke noe som arbeidsgiverne har kommet og tilbudt oss, og heller ikke andre. Det er noe som vi tok en kamp om allerede i 1988 fordi vi der så at det var ulikheter og urettferdigheter knyttet til bl.a. de vi har definert som sliterne. Vi hadde da noen av verdens høyeste pensjonsalder i Norge, 67 år, på det utgangspunktet. Vi ville ha en ordning som var ryddig og som ga muligheter for en verdig avgang. Vi hadde som utgangspunkt i våre kongresser, Yngve, i mange år at vi skulle ha en fleksibel pensjonsalder i Folketrygden, sågar ned til 60 år. Men de fikk altså ikke politisk flertall for akkurat den på 80-tallet. Og derfor startet vi kampen om AFP i tariffrevisjonen. Det har vært en faglig kamp gjennom mange år å komme dit vi er i dag.

Det skulle være oppsiktsvekkende hvis LO skulle ta som utgangspunkt at vi vil svekke denne ordningen fordi vi får en ny folketrygd. Det er selvfølgelig for oss at vi må videreføre en avtalefestet pensjon som ivaretar det som også var prinsippet med dagens ordning. At de som ikke kan jobbe lenger enn til 62 år også skal ha en verdig mulighet til å gå ut av arbeidslivet. Det er så enkelt. Det er det som det handler om mye av den diskusjonen vi skal ha fremover. Jeg mener at den nye Folketrygden også berettiger at AFP er minst like viktig. Og vi er ikke uenig i at det skal være større mulighet til fleksibilitet og til å kunne kombinere arbeid og pensjon. For det gjør man for så vidt i dag også ved at det er bare 30% som går på 62 år i dagens system.

Så er det mange som spør, når jeg er ute i debatter, hvem er det som egentlig som tar ut AFP? Er det han industriarbeideren i aluminiumsindustrien, i skipsindustrien eller i de tradisjonelle industriarbeidsplassene? Ja, det er selvsagt en del der, også. Men AFP tar man ut i helse- og omsorgssektoren som også er et slitsomt yrke. I rengjøringsbransjen, i hotell og restaurant, i omsorgsyrkene for øvrig, anleggsarbeidere, altså i alle våre bransjer og yrker så er det folk som har behov for å ta ut AFP. Det er en universell ordning som gjelder i alle sektorer og som er viktig i alle sektorer. Men vi vet også at AFP alltid har hatt mange motstandere og det har vært en utsatt ordning. Vi måtte bringe AFP inn i tariffrevisjonen i 2006. Heldigvis hadde vi også en rød-grønn regjering den gangen og vi fikk da en garanti for dagens ordning frem til 2010 mot at vi deltok i dette brede utvalget mellom partene og myndigheten. Og det har vi gjort. Der er det gjort et stykke arbeid, men vi har ikke kommet til noen løsning.

Så er det jo sånn at mange sier at AFP er problematisk. Ikke minst har arbeidsgiverne kjørt den retorikken lenge at AFP er et problem for et fungerende arbeidsliv. Men hvem er det som er den første til å bruke AFP hvis det er omstillinger i bedriftene? Jo, det er de samme arbeidsgiverne. Det som vi skal være glade for nå er at det faktisk er en god tendens i at blant seniorene jobber seniorene lengre. Det er ikke noe poeng for oss at ikke folk skal jobbe hvis de ønsker å jobbe og vil jobbe. Det har alltid vært arbeiderbevegelsens utgangspunkt, men vi skal også ha et system for de som ikke kan jobbe og som kan gå av, som sagt, på en verdig måte. Hvis man er bekymret over arbeidslivets utvikling, så bør man jo være spesielt bekymret over uføregraden vi har i det norske samfunnet og at det er økende for yngre, menn spesielt, og alle de andre som står utenfor det ordinære arbeidsliv. Det jeg prøver å vise med denne skissa her er at hvis man ser det i forhold til både uføre og de som er i arbeid også etter 62 år, så er ikke AFP som er den toneangivende i dette bildet. Jeg sier det fordi det er noen som prøver å gjøre AFP til hovedproblemet i arbeidslivet, og det er det jo på ingen måte. Og

så er det noen som mener og tror at AFP er så kostbar og en luksusordning som vi ikke har råd til. Ja, hvis du går på AFP på en gjennomsnittslønn så må du helt ned på 57% av den lønna du hadde. Da snakker vi om ca 180 000 kroner i året å leve for. Det er faktisk fortsatt mange som ikke har råd til å gå ut på AFP og det skal vi også ha med. Det er ingen luksusordning, men det er en god ordning som vi har kjempet frem og som vi har gjort fordi at det alltid vil være noen som ikke lenger greier å henge med.

Så er det en annen viktig del som vi aldri må glemme. Vi skal selvsagt også i Folketrygden og det sosiale systemet i Norge ha en god uførepensjon som fanger opp de som av helsemessige og andre årsaker ikke kan henge med i arbeidslivet. Men det er ikke erstatning for AFP. AFP er på mange måter en annen ordning. Det viktigste, som vi aldri må glemme, er hvem er det som skal bestemme om jeg er sliten eller ikke, om jeg er det ved 62, 63 eller 64 år. Jo, det er jeg som skal gjøre den vurderingen og ingen andre.

Vi har en situasjon i Fagforbundet hvor Sentrum Røntgeninstitutt AS i Stavanger og i Bergen nå streiker for å få tariffavtale og AFP. AFP blir brukt som hovedargumentasjon fra arbeidsgiveren. Det er et privat røntgeninstitutt som skal konkurrere med det offentlige på å undergrave lønns- og arbeidsvilkårene for de ansatte. Det er helt uheort. De kommer antakelig også til å bruke offentlige penger i dette røntgeninstituttet. Jan Davidsen og Fagforbundet har sendt brev til LO og til alle forbundene og bedt om støtte. Og de i Stavanger-området må selvsagt gjøre noe spesielt. Men jeg synes at Representantskapet skal gi dem vår fulle støtte for denne konflikten.

Derfor er vårt hovedmål: Vi skal ha en AFP som er like god som nå for de som må gå av ved 62 år. Vi skal selvsagt bygge på LO-kongressens vedtak. Men vi har også lagt, som dere ser, veldig vekt på den prosessen som man hadde på Fellesforbundets landsmøte hvor man kom frem til en enstemmig innstilling, som jeg mener er i tråd med kongressens vedtak. Men det er også viktig at det er LO som skal legge premissene for den nye AFP, sånn som vi gjorde allerede fra 1988 og ingen andre. Det er til syvende og sist våre medlemmer som skal ta stilling til dette som vi forhåpentligvis forhandler oss frem til, når vi kommer lenger frem.

La det ikke være noen tvil: AFP er vår ordning og den skal vi ta en kamp for, hvis det blir nødvendig.

Vi er selvsagt glade for de signalene som også Jens har gitt ved flere anledninger, ikke minst både ved kongress og i Fellesforbundets landsmøte, og jeg er ganske sikker på at Jens også skal få anledning til å få diskutere det litt lenger frem. Det kommer vi tilbake til, Jens.

Seriositet i arbeidslivet

Seriositet i arbeidslivet er et viktig område som vi sier en del om i skissa. Der har Regjeringen levert ganske mye allerede, men det gjenstår selvsagt veldig mye. Det er et veldig viktig punkt for oss. For vi ser jo også nå at det systemet vi har i Norge gjennom allmenngjøringsloven, som vi har tatt i bruk ved å allmenngjøre bl.a. byggfagene for hele landet, at vi får flere av de nye landsmennene organisert. Vi gjør veldig mye, men vi ser nå at arbeidsgiverne motarbeider helt systematisk nye forslag til allmenngjøring. Og de har sågar sendt allmenngjøringsinstitutter til ESA, fordi de mener det er et eller annet galt med det. Det er bare å synliggjøre at vi må ha sterkt fokus på dette området, for vi har sterk motstand og motkrefter også når det gjelder de områdene. Dette kommer heller ikke av seg selv. Derfor skal vi selvsagt være glade for at vi har en regjering som jobber med oss på dette området. De har i disse dager levert innsynsrett for de tillitsvalgte og for organisasjoner i allmenngjorte

områder. Helt etter boka, Jens. Ja, så kan vi si det litt fleipete at hvis dere gjør det i forhold til AFP også, så kan det hende at vi skal hjelpe til med at du blir gjenvalgt. Det var ikke bare fleip, altså.

Tjenestedirektivet

Så er det en annen sak som vi har nevnt kort i skissa. Dere husker at Representantskapet for en tid tilbake diskuterte tjenestedirektivet. Regjeringen har satt i gang den konsekvensanalysen som vi etterlyste og vi forutsetter at Regjeringens forslag kommer ut på høring, slik at vi får anledning til å ta endelig stilling til den saken.

Oppgjørsform og frontfagsmodellen

Så er det tid for å lande. Da skal jeg avslutningsvis bare si litt om oppgjørsformen – frontfagsmodellen. Det har alltid vært viktig for LO i den tariffpolitiske politikken at LO som er med og setter rammene hensyntar bl.a. også konkurranseutsatt næring. Vi har en definisjon på frontfagsmodellen. Når vi foreslår oppgjørsform med samordnet og forbundsvise tilpasninger, så blir det LO/NHO-området som blir frontfaget denne gangen. Ofte så er det Verkstedoverenskomsten og Fellesforbundet gjennom forbundsvise oppgjør som er det. Så denne gangen foreslår vi at vi gjør det på en samordnet måte med forbundsvise tilpasninger. Vi vet at det er mange ting som man ønsker å kunne gjøre noe med i den enkelte overenskomst og det er stort sett bare ved tariffoppgjørene annethvert år man har den muligheten. Så vi forstår at det er også et veldig i ønske i forbundene om det, og det har vi lagt til rette for. Det har vi gjort før. Vi legger ikke skjul på at det er en utfordring i dette oppgjøret, når vi har så tunge andre ting å ivareta. Jeg tror ikke vi skal legge skjul på det. Vi har rundt 130 overenskomster i LO. Sist gang vi hadde et oppgjør hvor vi hadde forbundsvise tilpasninger ble det skrevet 79 protokoller, bare på de forbundsvise tilpasningene. Men vi har greid det før og da må vi kunne greie det i år også.

Jeg er ganske så klar på hvorfor er det forbundene denne gangen går inn for samordnet oppgjør. Jo, det er jo ene og alene AFP. AFP angår alle organiserte. Det er et felles ansvar og AFP krever felles handling. Og her må vi sette hele fellesskapet bak for å få den løsningen som er viktig for oss.

Så med det tar jeg opp Sekretariatets enstemmige innstilling til tariffpolitisk uttalelse i 2008 og takk for oppmerksomheten.

Tor-Arne Solbakken:

Mange takk skal du ha, Roar. Var nesten så vi kunne si at skissa var vedtatt med akklamasjon, men det er kanskje en viss overdrivelse. Nå skal vi altså ha en pause og i den pausen så er det mulig å komme opp her og levere lapper for de som ønsker å ta ordet. Hvis det er noen som ønsker å fremme forslag vil vi også sette pris på om det ble gjort så raskt som mulig. Det er sånn at hvis det er veldig mange som tegner seg nå, så vil vi vurdere å foreslå en annen taletid enn de 10 minuttene som står i forretningsorden. Da er det pause til 11.20. Møtet er midlertidig hevet.

Pause til kl 11.20.

Tor-Arne Solbakken:

Da ber jeg om at alle finner plassene sine og at vi faller til ro. Da er møtet satt. Dere har fått uttalelsen og hørt innledningen fra Roar. Dere har fått omdelt Sekretariatets innstilling. Er det noen som ber om at dirigenten leser innstillingen? Jeg hørte ingen ba om det og da har vi godkjent at den leser dere selv.

Da skal vi ha en debatt knyttet til sak 3 om tariffoppgjøret. Foreløpig har dirigenten 21 inntegnede talere og jeg har mottatt 3 forslag. Vi prøver med forretningsordens taletid og den er inntil 10 minutter. Det er ikke noen tvang å bruke 10 minutter, men det er mulig for de som må. Da starter vi debatten og første taler er representant 125 Erna C. Dyngje fra Sekretariatet. Turid Lilleheie fra Sekretariatet holder seg klar. Vær så god, Erna.

Rep. 125 – Erna C. Dyngje, Sekretariatet:

Dirigent! Gode kollegaer!

La meg aller først få slå fast at ved dette tariffoppgjøret så er AFP en viktig sak for oss alle. At vi får til en god AFP-ordning for sliterne. Det tror jeg alle stiller seg bak. Men dersom vi nå skal ha et samordnet oppgjør, må vi kunne klare å ha minst to tanker i hodet samtidig. Ved dette oppgjøret er det også viktig at vi viser at vi vil noe for de lavtlønte. Alle skal ha en lønn å leve av og kunne forsørge seg og sine barn på har LO sagt mange ganger. Nå må vi vise at vi mener noe med det. Mange av våre medlemmer tjener faktisk alt for dårlig til å kunne ha råd til å gå av med AFP. Det gjelder tusener av LO-medlemmer innenfor renhold, vakt og andre serviceyrker. Tenk dere de som har en årslønn på ca 250 000 kroner og skal gå av med AFP. Det er helt umulig å kunne klare å betale husleie, strøm, forsikring og at på til å kunne ha igjen noen kroner til mat. Så la oss nå vise at fellesskapet stiller opp for de lavtlønte og at de også gis en mulighet til å nyte godt av en AFP-ordning. La oss vise at vi mener noe med at de lavtlønte fortjener en høyere lønn. La oss vise at vi er villig til å kjempe for at de lavtlønte skal få en reell lønnsvekst ved dette oppgjøret og at det ikke er de som skal sakke akterut og henge etter gang etter gang. Takk for oppmerksomheten.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Erna. Da er det representant 135 Turid Lilleheie og etterpå er det Rolf Bersås fra Rogaland. Vær så god, Turid.

Rep. 135 – Turid Lilleheie, Sekretariatet:

Dirigenter! Representantskap!

Først, Roar, takk for en flott innledning. Jeg synes du hadde en høvdings tale i dag. Jeg støtter selvsagt alt det som Roar har sagt og også Erna som snakket om de lavtlønte. Det er en viktig debatt og en viktig presisering.

Jeg vil allikevel ta opp en annen ting som er viktig og som er viktig for NTL. Først har jeg lyst til å si at jeg blir stadig litt imponert eller overrasket over freidigheten til Bergesen. Jeg hørte han også i radioen i dag når han mante til moderasjon. Til moderasjon for alle andre sektorer enn der han har ansvaret. Og også til moderasjon der man har hatt en betydelig mindre lønnsutvikling.

Jeg er jo forbundsleder i offentlig sektor og som forbundsleder, og i hvert fall i fra offentlig sektor, så er vi opptatt av rettferdighet. Likelønn er i høyeste grad et spørsmål om rettferdighet. Denne våren, som også Erna sa, står i AFPs tegn og i pensjonens tegn. Men også må dette stå i likelønnens tegn. Både når det gjelder lønn mellom kvinner og menn, men også når det gjelder lønn mellom ulike sektorer. Torsdag kommer Likelønnskommisjonen med sine

forslag og utredninger. Men vi vet allerede veldig mye. Vi vet at 85% kvinner tjener omtrent 85% av mennenes lønn og slik har det vært de siste 25 årene. Halvparten av kvinnelige pensjonister er minstepensjonister, mens bare 10% av mennene er minstepensjonister. Derfor er vårt forslag til avtalefestet pensjon med opptjening i perioden også et viktig likestillingstiltak.

Vi vet at kvinnelige langtidsutdannede har timelønn på 82% av mennenes langtidsutdannede. Vi vet at svært mange langtidsutdannede kvinner jobber i offentlig sektor i Staten. Det er ikke noen grunn til at vi ikke skal starte der med likelønn. Vi ønsker å gjøre noe med den urettferdigheten. Derfor vil vi ha et skikkelig lønnsloft i det sentrale oppgjøret med en ekstrapott til en likelønnsramme. Noen vil faktisk dytte dette ansvaret over på partene i hjemmet. Vi må ha en strukturendring før vi kan få til likelønn. Det er fraskrivelse av et politisk ansvar. Ønsker vi likelønn så må vi sørge for likelønn. Ønsker vi strukturendring så må vi sørge for strukturendring. Og da kan det jo hende at vi også kan ønske oss en endring i omsorgsansvaret i hjemmet, men vi kan vel ikke gå så langt at vi skal forhandle der. Det er vel liksom grensa for hva LO skal ta ansvar for.

Ta f.eks. et juristpar. Hun jobber i offentlig sektor og han jobber i privat sektor. Hun tjener mellom 100 000 – 200 000 kroner mindre enn partneren som er mann, og som jobber i privat sektor. Det gir ikke noen gode kort for forhandlinger i hjemmet for den som har lavest lønn, når vi snakker om hvem som skal ta permisjon og hvem som skal ta ansvar under barns sykdom. Så kvinnen fra offentlig sektor kommer dårlig ut i den type forhandlinger fordi hun har langt dårligere lønn enn en mann som har den samme utdannelsen og som jobber i privat sektor. Skal vi få til likelønn så må vi starte et sted. Vi vil starte i statlig sektor og vi må få lov til å sprengre noen rammer.

Så er det sånn at hvis dere ser på den tariffpolitiske uttalelsen under punkt 4, så nevnte også Roar det at der står det at de som systematisk over tid har blitt hengende etter skal kunne få ekstra rammer i forbindelse med lønnsoppgjøret. Det er en presisering. Det står at frontfagsmodellen gir rom for dette. Det er vi veldig glade for at har kommet inn i uttalelsen. Så er det jo sånn at vi fra offentlig sektor er kjent for ansvarlighet. Og derfor betyr det at når vi sier at vi skal sprengre noen rammer, så skal vi selvsagt gjøre det innenfor rimelighetens grenser. Takk for oppmerksomheten.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Turid. Da er det representant 112 Rolf Bersås fra Rogaland fylke og neste er representant 126 Hans O. Felix.

Rep. 112 – Rolf Bersås, Rogaland fylke:

Dirigenter! Representantskap!

Jeg vil begynne på slutten i forhold til det som Roar sa om Fagforbundet og Sentrum Røntgeninstitutt. Mens Roar holdt sin innledning så fikk jeg en tekstmelding fra Fagforbundet avd 19 om at de nå trenger hjelp fra en samlet fagbevegelse. I morgen så tillyser de en markering utenfor Røntgeninstituttet kl 13 og jeg ønsker at det er en samlet fagbevegelse som er der ute i morgen og støtter de. Helsefondet har samtidig i dag sendt ut anbudsdokument der de sier at anbyderne skal ha tariffavtale. Så det er en positiv utvikling. Men det er veldig viktig at vi støtter de i den situasjonen som de er. Samtidig så er det sånn at jeg representerer EL&IT Forbundet, også. Våre heismontører tar ikke oppdrag der under konflikten. Våre elektrikere tar heller ikke oppdrag der under konflikten. Det er kanskje en nødvendig måte for å tvinge frem en tariffavtale i en sånn bedrift. Det var det.

Tariffoppgjøret 2008 – hvis man ser det i et historisk perspektiv, så øker forskjellene mellom de som har mye og de som har mindre hele tiden. Vi har fått ut vår mindre andel for hvert år, mens de som gjør de store uttakene har økt sin andel i forhold til 170% de siste 10 – 20 årene. Vi har fått en økning på 70%. Man kan nesten spørre seg: Er vår arbeidskraft blitt mye mindre verdt i det siste eller er det vi som er mye mer ansvarlig enn de som gjør de store uttakene? Vi fortjener også vår del og jeg er av den oppfatning at vi også skal ha et betydelig lønnsloft i 2008. Samtidig så er det visse grupper som krystalliserer seg klart ut. Hvis vi reflekterer til Dagens Næringsliv i dag, så viser statistikken der at det er noen som henger langt etter. Det må vi også få på plass. Det er helt klart. Samtidig må man se lønnsutviklingen i perspektiv i forhold til Folketrygden. Hvis man skal ha en opptjening og kunne gå ut med folketrygd, så er det grunnbeløpet på 4,3G som ligger til grunn. Hvor mange er det som ligger under det i 40 år? Det kan man stille seg spørsmål om.

Det skal være forbundsvise tilpasninger. I 2000 var det 20 øre som var satt av til den potten, hvis jeg ikke husker helt feil. Det er jo 8 år siden så da bør vi kanskje bare gange det med 8 og så har vi 1 krone og 60 øre. Så kanskje vi får på plass en del gode ting i forhold til den forbundsvise delen. Samtidig varsler sentralbanksjefen at hvis vi tar ut høye lønnsoppgjør så setter han opp renta. Jeg synes det er ganske frekt. Fagbevegelsen har alltid vært ansvarlige i forhold til lønnsutvikling. Det har vi sett gang på gang. Det er vi som har vært mye mer restriktive enn kapitalistene og bedriftseierne. De fyller sine egne lommer kontinuerlig, mens vi ikke får være med på den delen. Vi trenger gode lønnsloft for at vi skal svare på Gjødrem sin rentegalopp. Han vil svare med det uansett. Det så vi også i 1987 hvor vi hadde et veldig moderat oppgjør.

Litt om AFP. Hvis jeg husker korrekt i forhold til LO-kongressen i 2005, så lovte statsministeren en AFP-ordning, som skulle være minst like god som i dag. Og det gjør du fortsatt. Det er bra. Men så er definisjonen på hva som er minst like god. Det er jo sånn at man kan begynne å lure noen ganger. Roar snakket om lik pensjon for alle både offentlig og statlig. Da kan vi bruke Statoil-modellen – 80% med 58 år. Samtidig er Roar krystallklar i forhold til AFP. Det synes jeg er veldig bra og dette er også diskutert grundig i grunnorganisasjonen. Jeg tror at hvis Roar finner det nødvendig å gå ut i en konflikt i denne saken, så har han en samlet fagbevegelse bak seg som er klar til å følge han ut i den streiken som er nødvendig, hvis han ønsker det.

Jeg ønsker en liten ting i forhold til den tariffpolitiske uttalelsen. Det er et enkelt ord i forhold til punkt 5 under AFP. Der ønsker jeg å reise et forslag under første strekpunkt slik at strekpunktet blir: "At AFP-tillegget skal utformes slik at de som ikke har arbeidsinntekt etter avgang som AFP-pensjonist skal ha en pensjon minst som dagens nivå livet ut." Det gjør ingenting at den blir bedre. Takk for oppmerksomheten.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Rolf. Da får vi forslaget ditt. Da er det representant 126 Hans O. Felix fra Sekretariatet. Neste er representant 6 Ove Toska fra EL&IT Forbundet. Så ber jeg om at de som har tenkt å tegne seg leverer opp lappene forholdsvis raskt så vi får en total oversikt her, og at også alle forslag blir levert inn. Jeg vil om ikke veldig lenge foreslå at vi setter en strek så vi får oversikt over både debatten og forslagene. Vær så god, Hans.

Rep. 126 – Hans O. Felix, Sekretariatet:

Dirigent! Representanter!

Roar har lagt frem Sekretariatets enstemmige innstilling på tariffpolitisk uttalelse som skal danne grunnlaget for LOs prioriteringer i årets tariffoppgjør. Avtalefestet pensjon er et viktig krav som er hovedårsaken til at EL&IT Forbundet er for samordnet oppgjør ved årets forhandlinger. Dette er det tariffkravet som er mest omtalt og best forberedt på mange år. Kravet har vært omtalt lenge før LO-kongressen i 2005. Pensjon og AFP var det tema som engasjerte mest og som sto mest strid om i Kongressen, og som siden da har gått som en rød tråd gjennom forbundets landsmøter og den daglige debatt. Regjeringen legger nå siste hånd på verket i den store pensjonsreformen som er et faktum fra 2010.

LO-kongressen var delt i synet på pensjonsreformen, spesielt gjaldt dette delingstall og levealdersjustering. Selv om flertallet stemte for å akseptere prinsippet om levealdersjustering, sa Kongressen at: "Den konkrete justeringen må vurderes nærmere og at det særskilt må vurderes hvordan levealdersutviklingen er på ulike grupper". Videre hevdet Kongressen at: "Vi ikke godtar en ensidig levealdersjustering slik pensjonskommisjonen foreslår". Jeg finner ingen imøtekommelse for dette i Regjeringens utsendte høringsdokument. EL&IT Forbundet representerte mindretallet i Kongressen. Vi tapte avstemningen og vi respekterer avgjørelsen. Dette er ingen invitt til omkamp, men jeg tillater meg likevel å komme med noen bemerkninger om lovutkastet til ny alderspensjon i Folketrygden som nå er sendt ut.

Så da fortsetter jeg med levealdersjusteringen. I 2005 så het det at dette var noe vi ikke trengte å være bekymret for i første omgang. Vurderinger om slik ville komme tidligst i 2015 eller 2020 og det ble antydning at etter denne tid ville det bli en levealdersjustering på ett år for hvert tiende år. Det som er lagt frem av Regjeringen i dag er at de starter levealdersjusteringen allerede for de som er født i 1944. Dette betyr at en som er født i 1948, som etter Folketrygden kunne ha gått av som 67-åring i 2015, nå må belage seg på å jobbe til han er 68 år hvis han skal ha like mye i pensjon per år livet ut. Tilsvarende er det for en som er født i 1953, men han får enda ett år ekstra. Altså den nye generelle Folketrygden er over natta blitt 69 år for denne aldersgruppa.

Og så, Jens, sier du og Bjarne Håkon Hanssen at det som blir så utmerket nå er at alle får muligheten til å gå av fra 62 år. Ikke bare at de kan gå av med pensjon, men kan også jobbe fullt ved siden av og dermed fortsette å spare opp pensjon. Det er en bløff og fordreining av fakta som ikke kan stå uimotsagt. For det første – en som er født i 1953 vil høyst sannsynlig ha oppnådd 40 år i Folketrygden, inklusiv de 20 beste årene ved 62-års alder. På grunn av levealdersjusteringen betyr det økt pensjonsalder til 69 år og at tidligpensjon blir lav, høyst sannsynlig under garantipensjonsnivået. Da kan man jo uansett ikke gå av som 62-åring. For det andre – hvis en tidligpensjonist i disse årskullene velger å jobbe videre ved siden av pensjonen, eller uansett, vil han ikke opptjene en eneste krone ekstra i pensjonsformue. Dette fordi at han allerede har 40 år i opptjening fra før. Alleårsregelen slår først ut når de som er født i 1963 eller senere kan gå av med pensjon. Da er det mulig å spare opp pensjonsformue for alle helt til man fyller 75 år, hvis man velger å jobbe så lenge. Så dere må slutte å omtale dette i så lettvinde og generelle former.

Et annet forhold som er endret er hvordan man opparbeider seg pensjonsformue. Først var det snakk om at det ble beregnet 1,35% av pensjongivende inntekt per år. Arbeids- og Inkluderingsdepartementet har beregnet at en slik modell for en som er født i 1943 med inntekt på 300 000 kroner ville fått en pensjon på 162 000 kroner per år fra 67 år. Nytt nå er at

det skal settes av 18,1% av pensjongivende inntekt per år i en pensjonsformue. I tillegg så kommer 2,37% i arvegevinst. Arvegevinst er noe de som oppnår å bli pensjonister får, fordi andre fra samme årskull dør før de oppnår pensjonsalder. Departementet har lagt inn denne modellen og brukt samme eksempel som vedkommende født i 1943. Resultatet er 162 000 kroner per år i pensjon. Det høres jo greit ut. Men det er bare det at når levealderen øker, så vil også flere oppnå å bli pensjonister. Altså færre faller fra og det resulterer i at arvegevinsten går ned. Vips så har politikerne innført ytterligere et tiltak for å redde fremtidens pensjoner. Og fremtiden, dere, den kommer altså i 2010. Unnskyld meg, men dette er direkte sleipt og en måte å føre folk flest bak lyset på.

Tilbake til AFP. Vi krever en AFP som etter 2010 skal være minst like god som i dag. Vi krever full kompensasjon for levealdersjusteringen. En videreføring av AFP som en selvstendig ordning kan la seg gjennomføre. Regjeringen og stortingsflertallet har gitt garanti for at myndighetenes økonomiske bidrag til ordningen skal videreføres. Dette er bra. Men det er ikke bra når det oppfattes som om Regjeringen legger sterke føringer på hvorledes partene skal forholde seg til uttak av AFP. En ting er at det skal knyttes sammen med pensjonen. Det kan la seg gjøre. Men en annen ting er når de samtidig sier at hver enkelt skal ha sin egen AFP-formue hvor årlige uttak øker jo lenger man står i arbeid før man tar ut pensjon. Dette er et uforenelig prinsipp med våre krav. Det må være stikk motsatt. De som tar AFP fra 62 år må ha mest. Deretter kan tillegget graderes nedover jo lenger man venter før man går av med pensjon. Slik sikrer vi at de gruppene AFP er ment for har en pensjon på dagens nivå og livet ut. Skal slikt nivå sikres må det også kompenseres for levealdersjusteringen.

Det er ganske så provoserende når Bjarne Håkon Hanssen uttaler at det ikke kommer på tale å gi slik kompensasjon. Ønsker han å være den som medvirker til storkonflikt ved vårens oppgjør? Arbeiderpartiet var svært opptatt av å få LO med seg i Kongressen i 2005 med hensyn til å gi støtte til den foreslåtte pensjonsreformen. Kongressens flertallsvedtak ga denne støtten. Men i vedtaket som ble fattet den gangen, og som politikerne siden da har vært klar over, omfattet blant annet følgende formulering: "Det er en absolutt forutsetning at AFP opprettholdes. Levealdersjusteringens avkortningseffekt må ikke komme til anvendelse før ordinær pensjonsalder på 67 år er nådd. En heving av normal pensjonsalder må innebære at AFP i perioden forlenges tilsvarende." Så enkelt er det formulert, kjære Representantskap. Dette er det klare budskapet som skal fremføres i årets tariffoppgjør. Jeg ønsker oss alle lykke til. Takk for oppmerksomheten.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Hans. Neste er Ove Toska fra EL&IT Forbundet og så er det representant 129 Arve Bakke fra Sekretariatet. Under Oves innlegg så ber jeg om at de som har tenkt til å ta ordet, i tillegg til de som har lappen sin liggende her, leverer opp den, og at også alle forslag blir levert. Det gjelder også de som skal ha ordet, som eventuelt sitter med forslag i hånda, må levere det. Så vil jeg foreslå at vi setter strek etter Oves innlegg. Vær så god, Ove.

Rep. 6 – Ove Toska, EL&IT Forbundet:

Dirigent! Kamerater!

Forleden dag så holdt sentralbanksjefen sin årstale til folket. Jeg var rimeligvis ikke invitert, men jeg har jo fått med meg en del av det som var fremme der. Ikke overraskende var rentespørsmålet oppe igjen, og visen var som den pleier å være at hvis ikke vi opptrer disiplinert og avstår fra vår rettmessige del av verdiskapningen, så ville han uten å nøle bruke rentevåpenet mot oss. Og, kamerater, fagbevegelsen har alltid vært sitt ansvar bevisst og det kommer vi til å gjøre også fremover. Men vi skal ha ut vår rettmessige del av den

verdiskapningen som dette samfunnet står for og som foregår i bedriftene. Det er så vi blir litt forbanna når vi hører sanne ting hver gang. Der jeg kommer fra var forbannelsen kanskje bare forbokstaven i forhold til hvilket ord som ble brukt i så henseende. Den samme sentralbanksjefen sitter musestille når kapitaleierne og bedriftslederne forsyner seg grovt. Da er det ikke snakk om noe rentespørsmål eller ris bak speilet. Det passer tydeligvis helt inn i hans form for rettferdig fordeling.

Siden 2001 så har vi styrt i dette samfunnet etter en kjerneinflasjon på 2,5% i den økonomiske politikken. Vi husker rentesituasjonen etter tariffoppgjøret i 2002 ga en marginal økning ut over Norges Banks prognoser. Den gangen skulle vi virkelig tas og Norges Bank skrev ut det som jeg kaller for straffenterer til det norske folk. Kronekursen deltok i et rally i forhold til utenlandsk økonomi og vi fikk et særnorsk rentenivå som gjorde at titusener av industriarbeidsplasser forsvant ut av landet. Vi husker også andre tider de har brukt rentevåpenet. Vi husker tariffoppgjøret i 1987. Det såkalte nulloppgjøret der fagbevegelsen igjen var moderat, men vi fikk en rente i størrelsesorden opp mot 14% for mange av våre medlemmer. Så dette er ikke noe vi kan spøke med. Dette er blodig alvor.

I den tiden vi har på en måte styrt med renten som eneste virkemiddel, så har vi sett vi har hatt en spekulasjonsøkonomi her i Norge. Vi har sett det innenfor eiendom. Vi har sett det innenfor obligasjoner, aksjer osv. Og vi har sett også at høykonjunktoren har hatt noen sider ved at vi har hatt veldig god sysselsetting som vi er veldig for, men det har også vært noen uheldige sider i forhold til prisstigning på leiligheter. Og at vi mangler styringsverktøy i forhold til å styre arbeidsoppgavene inn mot der samfunnet i fellesskap har behov for det. Vi har bygget kjøpesentre, kontorbygg, eiendommer i så måte, skoler og helsebygg. Viktig samfunnsmessig infrastruktur har på en måte blitt lagt til side fordi prisstigningen har vært for stor. Det er derfor viktig at vi også har andre styringsverktøy enn bare rente med oss for å utforme den økonomiske politikken i samfunnet vårt og sikre oss at vi får gjennomført de oppgavene som samfunnet betjener og skal ha. Men også at det ikke rammer veldig ulikt de ulike samfunnsnivåer. For det er ikke tvil om at renten rammer veldig usosialt. Våre medlemmer som har lån overfører gjennom et høyt rentenivå direkte til kapitaleierne mer enn de fortjener. I kapitalistens samfunn er det inneforstått at renten er et virkemiddel. Men det må ikke være det eneste virkemiddelet. Så, Jens, mer politisk styring takk, så tror jeg det også vil være ting som vil bidra for å sikre fornyet tillit neste år. Og ikke minst, vi må ha politikere som holder sentralbanksjefen litt i ørene. Nå var det sånn at i 2002 så hadde vi riktignok en annen sentralbanksjef, så jeg har jo større tillit til at Kristin vil styre definitivt mer i forhold til våre ønsker og behov.

Kamerater! Vi har en veldig god uttalelse foran oss her i dag. Jeg støtter den nesten helt ut. Jeg har litt som jeg ønsker å ta inn i tillegg for om mulig å gjøre den enda litt bedre. Da har jeg en tilleggstekst som jeg ønsker inn i siste avsnitt på punkt 1 – Bakgrunn og utfordringer. Da leser jeg: "I en åpen økonomi som den norske, må vi ha en større verktøykasse enn bare rente for å sikre en stabil økonomisk vekst. Renten alene bidrar til større økonomiske forskjeller i samfunnet og fører ofte til utilsiktede baksider for samfunnsutviklingen. Mer aktiv bruk av skattesystemet og tilgangen på kreditt vil være viktige elementer som i tillegg til renten vil sikre en jevnere og mer rettferdig fordeling av verdiskapningen og mindre spekulasjonsøkonomi."

Takk. Vi har sjansen til å gjøre den enda litt bedre. Takk for meg.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Ove. Da har vi fått 4 forslag hit opp og før jeg foreslår å sette strek, så vil jeg lese de forslagene. Forslag nr 1 har dere allerede hørt, men det er riktig at dirigenten likevel leser det forslaget. Og det er fra Ove Toska. Tilleggsavsnitt inn i siste avsnitt i punkt 1 Bakgrunn og utfordringer, og lyder:

"I en åpen økonomi som den norske, må vi ha en større verktøykasse enn bare rente for å sikre en stabil økonomisk vekst. Renten alene bidrar til større økonomiske forskjeller i samfunnet og fører ofte til utilsiktede baksider for samfunnsutviklingen. Mer aktiv bruk av skattesystemet og tilgangen på kreditt vil være viktige elementer som i tillegg til renten vil sikre en jevnere og mer rettferdig fordeling av verdiskapningen og mindre spekulasjonsøkonomi."

Det var forslag nr 1. Forslag nr 2 er fra representant 23 Svend Morten Voldsrud fra Fagforbundet og det lyder:

"Det må treffes tiltak som gjør at det skal lønne seg å være organisert."

Forslag nr 3 er fra representant 69 Kjell Borglund fra Arbeidsmandsforbundet og lyder:

"Det å øke lønna for de som tjener lite må være den saken LO nå setter fokus på. Skal vi løse dette, så må vi slutte å prate men handle."

Hele potten etter at AFP er på plass skal gis til de med lav lønn. (Dette defineres av Sekretariatet)."

Forslag nr 4 er fra representant 112 Rolf Bersås fra Rogaland fylke og lyder:

"Tilleggsord til punkt 5 AFP- første strekpunkt "inn nytt ord etter permisjon". Strekpunktet blir da: At AFP-tillegget skal utformes slik at de som ikke har arbeidsinntekt etter avgang som AFP-pensjonist skal ha en pensjon minst som dagens nivå livet ut."

Det var de innkomne forslag. Det er ingen som løper rundt i gangene her med noen andre? Det er det ikke. Talerlista refererer jeg ikke for jeg er rimelig sikker på at jeg har fått alle lappene her, hvis ingen ønsker det. Da foreslår jeg at vi setter strek. Det er Representantskapet enig i og strek er satt. Da er det representant 129 Arve Bakke fra Sekretariatet som er neste taler og etter han er det Per Østvold fra Sekretariatet. Vær så god, Arve.

Rep. 129 – Arve Bakke, Sekretariatet:

Gode venner!

Ja, det er et spennende tariffoppgjør vi står fremfor. Kanskje et av de mest spennende og krevende på mange år. Pensjonsreformen har gjort at vi er nødt til å skape en ny AFP-ordning. Men oppgjøret er ikke bare AFP. Den gode veksten i norsk økonomi gir grunnlag for mange om forventninger om inntektsløft. Spesielt hos de gruppene som har blitt hengende etter, som ikke har fått den uttellingen som det store flertallet har fått. Dette er nok forventninger som også LO må være med på å innfri. Samtidig så er nok de fleste av oss klar over at den sterke veksten som vi har hatt en dag vil ta slutt. Lønnsnivået skal også kunne bære seg i fremtiden, i tider når vi ikke har så gode konjunkturer som i dag. Vi må altså ikke bli fristet til å ta ut mer enn det som vi vet næringslivet vil kunne bære på sikt. Det næringslivet som er utsatt for internasjonal konkurranse.

I tillegg må vi sikre at vi får en fordelingspolitikk som skaper fordeling mellom de ulike sektorene og hindrer den ubalansen som vi ser ute i arbeidsmarkedet. Vi må ikke få det slik at det for eksempel blir lite attraktivt å arbeid i offentlig sektor, fordi vilkårene samlet blir klart dårligere enn i privat sektor. For hvis den ubalansen blir der, så evner ikke vi å rekruttere inn til offentlig sektor. Det å rekruttere arbeidskraft på helt vesentlige områder som dette samfunnet trenger og som vi da kan tape på sikt, hvis ikke vi sørger for at det er balanse.

Så er det sann at lønn utgjør en stor del av kostnadene for virksomhetene. Og det skal vi være glade for, fordi det vitner om at arbeidskraften totalt sett er produktiv hos oss. Men det skal heller ikke bli et mål for oss at vi skal ta ut mest mulig i lønnskostnader, fordi den verdiskapningen som skjer ute i bedriftene, skal vi også bruke til andre ting der ute på bedriftene. Vi skal ha investeringer. Vi skal ha forskning. Vi skal ha et helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Og vi skal skape et inkluderende arbeidsliv. De samme prinsippene gjelder også for offentlig sektor. Vi kan ikke ta ut overføringer til offentlig sektor bare i lønn. Gjør vi det, så får vi ikke det som vi ser i dag at vi trenger mer av, enten det er innenfor barnehager, innenfor helse eller innenfor omsorg. Det er denne balansen vi må finne i tariffoppgjøret.

Det er mange som retter blikket i disse dager mot LO, spesielt når det gjelder AFP. Alle vet at hvis vi ikke får en AFP-ordning som LO kan godta, da blir det ingen AFP. Samtidig vet vi i LO at hvis vi ikke kommer frem til en løsning som arbeidsgiverne også kan akseptere, så vil vi heller ikke få en AFP-ordning. Jeg mener at vi har mange gode kort på hånden overfor NHO. AFP ble til gjennom mange lønnsoppgjør. Skulle AFP bli svekket, vet jeg at det blir motkrav på andre områder. Men så er det sann at vi vil ikke selge en god AFP mot noe annet. Kort sagt, AFP for oss er ikke til salgs. Så er sann at også arbeidsgiverne har klare fordeler av en AFP-ordning. For AFP er en kollektivt spleiselag mellom arbeidslivet og styresmaktene. Det sikrer arbeidstakerne en ordning for en verdig avgang fra arbeidslivet. Bedriftene slipper krevende diskusjoner ute i bedriftene og så slipper den enkelte bedrift hele kostnaden med det. Dette er argumenter som vi må minne arbeidsgiverne på. Det flotte med AFP er at det er opp til den enkelte å velge det. Og slik vil vi også ha det, som Roar så tydelig påpekte i innledningen sin. Det skal være en verdig ordning så arbeidstakerne kan få en verdig avslutning av arbeidslivet.

Så er det mye som tyder på at levealderen vil øke fremover, og det er bra. Men jeg har ikke sett noe som skulle tilsi at levealderen øker mest for de som i dag dør tidlig. Da er det høyst urimelig at de som ikke får ta del i den økte levealderen skal måtte gå ned i pensjon, mens de som får økt levealder og mulighet til å kompensere ved å jobbe litt lenger skal få mer. Dette er en utfordring som vi er nødt til å finne en løsning på i dette tariffoppgjøret. Det må også myndighetene merke seg.

Til slutt vil jeg understreke at det står i uttalelsen at grupper som har blitt hengende systematisk etter må hanks inn igjen. Det må vi ta hensyn til i dette oppgjøret. Vi har en god mulighet når vi både skal ha samordnede forhandlinger og forbundsvise forhandlinger. Jeg skal love dere at vi i Fellesforbundet har tenkt å gripe fatt i de gruppene som vi har, som har blitt hengende etter. Det er flere av de. Vi kommer ikke til å akseptere en løsning som ikke tar de hensynene. Men det jeg kan love LO-ledelsen er at vi skal stå på og vi skal være med i den kampen som du bebuder i innledningen din, Roar. Du skal stole på Fellesforbundet. Vi er med. Lykke til med forhandlingene alle sammen.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Arve. Da er det representant 141 Per Østvold fra Sekretariatet og neste er representant 13 Stein Gulbrandsen fra Fagforbundet. Vær så god, Per.

Rep. 141 – Per Østvold, Sekretariatet:

Representantskap!

Hva betyr det når det i forslag til vedtak står at de som ikke har arbeidsinntekt etter avgang som AFP-pensjonist skal ha en pensjon på dagens nivå livet ut? Hva betyr det? Svaret er veldig enkelt. Det betyr at AFP også etter 2010 skal utgjøre en like stor andel av lønn som i dag livet ut. En transportarbeider på 250 000 kroner i året, kanskje litt mer, kan i dag gå av som 62-åring og få ca 60% av lønnen i AFP-pensjon, og han eller hun beholder denne pensjonen resten av livet. Og det er dette, og bare dette, vi skal måle en ny AFP-ordning opp mot. Det er prinsippet som er viktig for meg. Ikke om det skal være en tosporsordning eller en tresporsordning, eller bare ett spor. For det er nemlig lett å gå seg vill i AFP-utvalgets mange modeller og utredninger. Så la oss derfor holde fast på prinsippene.

Og så vil jeg sende en hilsen til Bjarne Håkon Hanssen, som ikke er her, og til hans sjef som, er her. Når han og arbeidsgiverne har vært med på å finansiere en like god AFP for fremtiden, altså en modell som gir like mye i andel av lønn som i dag resten av livet, hvis han da har noen penger til overs, kan han gjerne klatte ut noen AFP-tillegg også til alle de som ikke har tenkt å gå av med AFP. Men først så må Regjeringen og arbeidsgiverne etterkomme LOs AFP-krav.

Så et par ord om lønn. Det er fint at det er så gode tider i norsk næringsliv at mange får høye lokale lønnstillegg. Det som ikke er bra er at lavlønnsgruppene blir hengende etter. Fjorårets tariffoppgjør ble gjort opp med en ramme på beskjedne 4 – 4,5%. Lavlønnsgruppene i LO fikk 2,50 kroner i generelt tillegg og 1 krone i lavlønnstillegg. For mange var det atskillig mindre enn rammen for oppgjøret, fordi vi snakker om grupper med lav eller ingen lokal lønnsjustering. Så vet vi at industriarbeiderne tok ut 5,5% i fjor og at funksjonærene fikk enda mer. Det betyr at store grupper i LO, som f.eks. bussjåførene som jeg representerer som ikke har lokal forhandlingsrett, har et etterslep og en mindre lønnsutvikling som må kompenseres ved dette tariffoppgjøret. Og det må vi få til. Hvis vi ikke klarer å ivareta lavlønnsgruppene i LO når det er gode tider, når skal vi klare å gjøre det? I årets tariffoppgjør så skal AFP være hovedsaken, men vi må også klare å sørge for at de lavtlønte får kompensasjon for etterslepet fra i fjor og et godt lavlønnstillegg i årets oppgjør. Vi må klare begge deler. Takk skal dere ha.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Per. Da er det representant 13 Stein Gulbrandsen fra Fagforbundet og neste er representant 132 Leif Sande fra Sekretariatet. Vær så god, Stein.

Rep. 13 – Stein Gulbrandsen, Fagforbundet:

Kamerater!

Takk, Roar, for en veldig god innledning. God begrunnelse for et godt forslag som vi har. Her ligger alle de sentrale prioriteringer for et samlet LO. AFP er det viktigste. Der har du et samlet LO i ryggen.

Så har vi lavlønn og likelønnsproblematikken, som du sier, som alltid vil være sentrale i oppgjøret for LO. Jeg vil benytte anledningen her til å løfte en gruppe. I privat sektor, som Fagforbundet organiserer, har vi både likelønnsproblematikken og lavlønnproblematikken. Frisøroverenskomsten er på mange måter beskrevet i uttalelsen. Privat tjenesteyting. Små

virksomheter. Ikke den mest seriøse sektoren vi har. Lav organisasjonsgrad. De jentene som vi organiserer der gjør en kjempejobb. De har en økende organisasjonsgrad. De 3 siste årene har fagforeningen vår økt fra 1100 til 1800 medlemmer. Og det har selvfølgelig utgangspunkt i at dette er et område som er ekstremt lavtlønnet. Over 90% av medlemmene våre er jenter. De aller fleste av dem er faktisk fagarbeidere. Topplønnen etter 10 år er 238 000 kroner. Det ligger mye i uttalelsen på likelønn. Men jeg klarer ikke å si at de punktene som ligger der i seg selv klarer å gjøre noe med problematikken på dette ene tariffområdet. For alle er lavtlønte. Og så har det noe med teknikken i tariffoppgjørene å gjøre. Disse jentene får ikke skal leve av det, men er helt uanstendig lønn. Sånn at det du sier om oppgjøret, Roar, at dette er områder vi må gjøre noe med. Det er her vi må bruke hele LOs styrke. Lavlønnsgrupper, her vist med frisørene, må vi gjøre noe. Vi må faktisk vise at vi mener noe med en anstendig lønn for alle våre medlemsgrupper. Takk.

Tor-Arne Solbakken:

Takk til deg, Stein. Da er det representant 132 Leif Sande fra Sekretariatet og neste er representant 9 Jan Helge Gulbrandsen fra Fagforbundet. Vær så god, Leif.

Rep. 132 – Leif Sande, Sekretariatet:

Det er gode tider i landet vårt og jeg kan ikke se at det er noe grunnlag for et spesielt moderat lønnsoppgjør. Det er veldig mange som er enige med oss i dag. Senest i dag kunne vi lese om Yara-sjefen som tok ut 20,5 millioner kroner i opsjoner. Han hadde riktignok satt et tak på en maksimal lønn på 15 millioner kroner. Det kaller vi ikke moderasjon.

Blant våre tillitsvalgte og medlemmene er det store forventninger til lønnsoppgjøret og det er bra. Det er likevel AFP som i Industri Energi har overskygget alle andre krav. Derfor så er det viktig i år med et samordnet oppgjør der alle står samlet bak kravet. AFP har vært en fellessak for LO-fellesskapet helt fra starten i 1988 og der vi gradvis ut over hele 90-tallet gjennom forhandlinger senket pensjonsalderen fra 67 til 62 år. Også i fremtiden og ved dette oppgjøret skal AFP være en felles sak.

AFP, i kombinasjon med store forventninger til å få gjort noe på overenskomstene, har gitt grunnlag for at et samordnet oppgjør blir kombinert med forbundsvise forhandlinger som gir forbundene rett til egne prioriteringer. Det som er viktig i disse forhandlingene er at de rammene som blir avsatt til de forbundsvise tilpasningene blir såpass vide at det blir rom for å få til endringer. En ramme på 20 øre timen, som vi hadde sist når vi hadde lignende løsninger, er for lite til å få plass for reelle endringer på de områdene som forbundene prioriterer. Der er jeg enig med som har vært sagt tidligere. Såpass stor som rammen for årets oppgjør vil bli, bør det være rom for betydelige endringer i overenskomstene uten at dette skal gå utover mulighetene til å få plass en god AFP-ordning. Kampen for å bevare AFP-ordningen som en god ordning blir hard, men alle signaler tyder på at viljen fra medlemmene til å stå på AFP-kravet er svært stor.

Jeg tror sjelden jeg har opplevd en så sterk mobilisering for et tariffkrav. Meningsmålinger viser at såpass mange som 70% av de LO-organiserte er villige til å streike for kravet. Det var forventet at man skulle få problemer med Regjeringen. Bjarne Håkon Hanssen har sagt at han synes det er urettferdig at en som går av ved 62 år skal ha samme pensjon som en som går av

ved 67 år. Finn Bergesen har sagt at han synes AFP er en dyr ordning og han advarer mot kostnadsøkninger. Det var forventet. At sentralbanksjefen advarer oss fremfor et lønnsoppgjør er også forventet. Det vet vi. Alt dette er forutsigbart. Men det som ikke var forventet var at lederen for YS, Tore Eugen Kvalheim, gikk til angrep på LOs krav. Først var han ute og sa at YS ikke ville streike selv om de ikke fikk det som de ville. Deretter var han ute og gikk til frontalangrep på LOs krav om økning i AFP i samsvar med eventuelt levealdersjustering. YS viser gjennom dette sitt sanne jeg. Selv om de har mange medlemmer som er like avhengig av AFP som våre medlemmer, bruker de anledningen til å markere seg mot oss ved å stille seg sammen med arbeidsgiverne på motsatt side. Jeg er helt enig med Roar når han sier at vi har aldri regnet med drahjelp fra YS uansett. Det har ikke jeg gjort heller. Vi vet så veldig godt at når de store takene skal tas så må vi stole på oss selv. YS sine medlemmer bemerker seg dette og har det i minnet etter oppgjøret. For etter at vi er ferdig med oppgjøret og har fått tingene på plass, så kommer YS-ledelsen, som vanlig, til å stå frem og oppføre seg som seierherrer og prøver å ta æren for det vi har fått til. Vi kjenner de fra før. Vi gjør jobben og de prøver å ta æren for det. Dette skal ikke stå i veien. YS-medlemmene må få vite at YS har plassert seg på feil side i denne kampen.

Kamerater, AFP-kampen skal vi vinne. AFP skal være minst like god som før og på toppen skal vi gjøre et godt lønnsoppgjør.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Leif. Geir smilte spesielt godt under det innlegget. Da er det representant 9 Jan Helge Gulbrandsen fra Fagforbundet og etterpå er det representant 96 Roger Hansen fra Transportarbeiderforbundet. Vær så god, Jan Helge.

Rep. 9 – Jan Helge Gulbrandsen, Fagforbundet:

Dirigent! Representantskap!

Jeg skal starte med å takke Roar for en flott innledning. Jeg vil også gi uttrykk for at den innstillingen som ligger som forslag til en tariffpolitisk uttalelse må være et godt utgangspunkt for årets forhandlinger.

Når jeg likevel tar ordet, så knytter det seg selvsagt til det tema som er vært hovedgjensstand, nemlig pensjon. For det er slik at debatten knyttet til pensjon og fremtidens systemer har pågått i særdeles lang tid. En skulle nesten tro at det har vært et selvstendig mål å drive en slags utmattelseskamp mot arbeidstakersiden i den sammenhengen. Engasjementet her viser at det ikke har lyktes. Frustrerende er det også at så å si alle elementer knyttet til pensjon er i en eller annen type spill. Og slik kan det være vanskelig å holde tak i helheten. Vi har fortsatt viktige avklaringer knyttet til områder som gjenstår. Folketrygden og den endelige utformingen er ikke på plass. Fremtidens utføreordning henger også fortsatt i luften. Forholdet til tjenestepensjoner er uavklart. Og det samme gjelder særaldersgrenser. Det oppgjøret som vi står foran skal avklare hvordan fremtidens AFP skal utformes og da er det greit å understreke fra vår side at AFP-ordningen som sådan er en svært viktig ordning for Fagforbundet. Profilen på ordningen er bra for våre grupperinger. Årets oppgjør må derfor gi en AFP-ordning minst på samme nivå som i dag for alle livet ut. Kvinner, som utgjør majoriteten av ansatte i lavlønnsyrker, yrker med en høy andel deltid og der mange har begrenset opptjeningsstid, må ikke få svekket sine ytelser og muligheter i en ny ordning.

Vi minner om at forutsetningene i LO-kongressens tilslutning til en ny folkepensjon, herunder et system for levealdersjustering og nye reguleringsprinsipper, var en videreføring av AFP. Vi forutsetter og forstår det også slik at det som ligger i forslaget favner LO-kongressens vedtak

og forutsetninger, og også at den siste setningen åpner for en nødvendig tilpasning til offentlig sektor på linje med det som de har i dag. Det er svært viktig for oss. Med en slik forståelse vil vi fra Fagforbundets side stille oss bak innstillingen til uttalelse. Takk for oppmerksomheten.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha. Neste taler er representant 96 Roger Hansen fra Transportarbeiderforbundet. Han er nr 11 og når han er ferdig så vi halvveis på talerlista. Min oppfordring til å begynne med at ikke alle behøve å bruke 10 minutter har vært etterlevd eksemplarisk. Så fortsetter vi sånn, så kommer ikke dirigenten til å foreslå noen endringer i taletiden. Etter Roger er det representant 23 Svend Morten Voldsrud fra Fagforbundet som får ordet. Vær så god, Roger.

Rep. 96 – Roger Hansen, Norsk Transportarbeiderforbund:

Dirigent og Representantskap!

Jeg synes Roar holdt en flott innledning. Den satte fingeren på vesentlige forhold. Selvfølgelig AFP, men også dette med utjamning og lavlønn. Det varmer å høre sånt.

Jeg skal komme litt tilbake til det, men jeg må aller først si litt om AFP som sådan. Alle forstår jo viktigheten av AFP og at den må finne sin løsning nå. Og vi støtter det opplegget som LO har presentert. Vi skjønner også at det bare kan ordnes gjennom en samordning hvor vi samler våre krefter for å få den maksimalt beste løsningen. Jeg skal nevne en liten ting. Det vil si at det er ikke lite for de det gjelder. Og det ber jeg dere ta med til den oppryddingen i regelverket som må skje etter at AFP er ferdigforhandlet. For å være konkret. Vi har konkurranseutsetting i rutebilssektoren. Hvis en bussarbeider, som jobber i et selskap som er organisert i Spekter, taper konkurransen og må fortsette virksomheten i et privat selskap som er organisert i NHO, så må vedkommende opparbeide AFP-rettigheter på nytt. Det er en skamplert på AFP-ordningen for LO-organiserte som jeg vil be om at man ser nærmere på og får ryddet opp i. Det kan ikke være slik at arbeidsgivers valg av arbeidsgiverforeninger skal bestemme om du skal oppbevare rettigheter i AFP-ordningen eller ikke. For våre medlemmer er det selvsagt slik at enten man er ansatt i et Spekter-selskap eller i et NHO-selskap, så ser man på AFP-ordningen som den samme uansett. Det er vanskelig og nesten umulig å forklare dette for våre medlemmer. Jeg ber dere ta med det.

Så til det som egentlig ligger meg på hjertet og det er det du sa om lønnsutjamning. Du sier at sett i et historisk perspektiv så er det ting som tyder på at vi har fått utjamning. Og de kan hende for mange grupper, men ikke for alle. Jeg skal gi dere et lite talleksempel for en bussarbeider. I 1954, altså for over 50 år siden, tjente en bussarbeider 86,5% av gjennomsnittlig industrilønn. Kan du gjette hva lønnen til bussarbeideren var i 2002? Da var den ikke 86,5%, men da var den 86,1%. Riktignok har det vært svingninger underveis, men fortsatt på samme nivå. Når vi gikk inn i lønnsoppgjøret i 2007 var det samme nivået 86,9%. Altså i praksis nærmest ingen utjamning. Dette må det selvsagt gjøres noe med. Det bør gjøres nå. Per har vært innoen tallene når det gjelder lønnsutviklingen, hvilke etterslep vi har for våre lavlønsgrupper fra 2006 til 2007. Bare der ligger det antakelig 3 – 4 – 5 kroner i timen som vi må ha før vi i det hele tatt kan snakke om hva slags utvikling som har vært fra 2007 og frem til 2008. Hvis det da er en lønnsutvikling på 5,5%, som det er antydnet, så betyr dette fort vekk store penger, og vi passerer kanskje 10-kroningen og høyt over den, før vi er i mål for å hente inn etterslep og hente inn det som allerede er gitt i tillegg.

Våre medlemmer synes dette er urettferdig. Det gjelder ikke bare bussarbeiderne, men det gjelder alle som er lavtlønt i vårt forbund. Men spesielt for bussarbeiderne for der er det normal lønn og vi har liten eller ingen mulighet til å hente ut lønn i den enkelte bedrift. Det

har gjort at vi i 2006 ble enige om å forsøke og lage en ny tariffavtale for bussarbeiderne i Norge. Det gjorde vi både i NHO-området og i Spekter-området, altså for Nettbuss. Vi gjorde det i samarbeid med Jernbaneforbundet og Fagforbundet, og vi har fått en tariffavtale som per 1. april 2006 har et lønnsnivå som er nærmest identisk med gjennomsnittlig industrilønn. På det tidspunktet var industrilønnen etter de statistikkene vi opererte med på 306 000,-. Men så har vi fått et betydelig fall etter det og det er ikke noe som vi kan leve med. Det er lagt mye prestisje i den bransjeavtalen, som vi kaller den, både fra arbeidsgiveres og arbeidstakeres side. Den er helt nødvendig for at vi skal kunne beholde våre medlemmer som ansatte i sektoren så ikke de forsvinner over i andre bedre betalte yrker. Jeg kan bare nevne som et eksempel at hvis du er dagarbeider på Ringnes som sjåfør så tjener du glatt 50 000 kroner mer enn en skiftarbeider på buss. Sånn kan vi ikke ha det.

Jeg ber om LOs fulle støtte til å gjøre noe med dette nå. Det er nå vi har sjansen. Det er nå avtalen i den sektoren skal se om den er liv laga. Vi er nødt til å ta tak i dette nå og hente inn det etterslepet som vi skal ha, for å beholde nivået og for at folk skal bli i bransjen. Vi krever ikke noe annet enn industrilønn for bussarbeiderne og det er moderat. Det er gode tider. Det betyr at det blir mye penger som skal hentes nå, men jeg tror vi tåler det. Og med det så gir jeg for øvrig full støtte til det som er sagt i innstillingen fra Sekretariatet og så får vi ønske hverandre lykke til med det kommende lønnsoppgjøret. Takk.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Roger. Da er det representant 23 Svend Morten Voldsrud fra Fagforbundet. Neste er representant 33 Roy Pedersen fra Fellesforbundet. Vær så god.

Rep. 23 – Svend Morten Voldsrud, Fagforbundet:

Dirigent! Representantskap!

Jeg har lyst til å snakke om en sak som har druknet litt i dette oppgjøret her. Det er gratispassasjerene. Jeg er mye på arbeidsplassbesøk og prater med tillitsvalgte og medlemmer, og de lei av at de uorganiserte får det samme som dem som er organisert. Det er noen plasser hvor de har fått til noen forslag til løsninger. Jeg har et forslag som jeg skal referere her og det lyder som følger: "Det må treffes tiltak som gjør at det skal lønne seg å være organisert." Jeg har formulert det litt rundt og ønsker at det oversendes Sekretariatet for klarere konkrete formuleringer. Jeg kan dra noen eksempler på hva som har blitt gjort noen steder. Fagforbundet i Oslo Sporveier har fått til at de uorganiserte ikke får etterbetalt. Altså når oppgjøret er i havn, og det går litt tid før de begynner å utbetale den nye lønne, så får ikke de uorganiserte den etterbetalingen. Hvis vi overfører det til kommunesektoren, hvor jeg kommer fra, så kan dette gjelde opptil 6 måneder. Det tar litt tid før et lønnsoppgjør er i havn. Det skal gå til uravstemning og det er ferie, og så går det litt tid før lønningskontoret får dette på plass. Altså, det er et senere virkningstidspunkt.

Jeg synes det er viktig at LO er tydelig på dette overfor medlemmene. Roar viste her til å begynne med at LO har 840 000 medlemmer. Jeg er helt sikker på, Geir, at hvis vi får på plass noe sånt som dette her, et senere virkningstidspunkt for de uorganiserte eller at de ikke får etterbetalingen, at medlemstallene våre vil øke. Det må treffes tiltak som gjør at de uorganiserte kommer dårligere ut enn de organiserte. Tusen takk.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha. Da er det representant 33 Roy Pedersen fra Fellesforbundet og neste er representant 51 Peggy Hessen Følsvik fra HK. Vær så god.

Rep. 33 – Roy Anders Pedersen, Fellesforbundet:

Dirigent og fagforeningskamerater!

Først vil jeg si at jeg synes dirigenten er meget dyktig. Han gir 10 minutters taletid til alle.

Takk skal du ha.

Jeg åpner litt i forhold til forslaget punkt 7, spørsmålet om sosial dumping. For det går faktisk et nytt spøkelse rundt i Europa og det spøkelset heter sosial dumping. Det foregår på tvers av land og det foregår i alle land, og er dessverre i ferd med å bre seg til stadig flere bransjer. Det samme gjelder hos oss. Det er bare nok for dere å spasere ut av dette rommet og litt rundt i byens sentrum, så kunne vi peke på mange sanne tilfeller av sosial dumping. Og til tross for de tiltakene som har vært gjennomført, så er det faktisk sånn at omfanget i hvert fall ikke er minkende, men de verste tilfellene er kanskje i ferd med å bli færre. Det er også sånn at om ca et års tid så faller alle overgangsordningene borte i kongeriket. Da betyr det i realiteten at det er fritt frem på alle bransjer og på alle fagområder, bortsett fra der hvor overenskomsten er allmenngjort. Tenk gjennom hvilke nye utfordringer som fagbevegelsen står oppe i hvis det kommer til å fortsette.

Jeg skal ikke si så mye om statistikken til Roar i forhold til det med antall økende medlemmer i LO, men jeg mener uansett at spørsmålet om å gå ut å gjøre et feltarbeid i forhold til de mange utenlandske arbeidstakerne som er i kongeriket er usedvanlig viktig. I vår egne vesle fagforening har vi satset på det og vil blant annet fra 1. mars ha ombud, som vi kaller det innenfor vårt område, som snakker både polsk, latvisk og litauisk, og har på egenhånd oversatt brosjyrer om fagforeningens gjøren og laden til bosnisk, estisk, latvisk, litauisk, polsk, rumensk og slovakisk. Jeg tror en sånn type jobb er veldig nødvendig hvis vi skal møte en sånn ny utfordring.

Så til det som er hovedsaken i forhold til tariffoppgjøret – AFP. Jeg er med på den innstillingen som står her og jeg beit meg veldig merke i innleggene til Hans Felix og Per Østvold. Jeg må si spesielt du, Hans, hadde en veldig grundig gjennomgang som jeg oppfatter faktisk er en helhetlig utfordring i forhold til fagbevegelsen når det gjelder spørsmålet om ny pensjonsordning og fremfor alt AFP. Jeg skal prøve å la være å gjenta det som allerede er sagt. Men jeg synes i debatten så foregår det noe merkelig som jeg mener en litt mer helhetlig fagbevegelse må reagere på. For det første så argumenteres det stadig vekk med at det skal lønne seg å jobbe, men det gjør det jo bestandig. Det finnes ingen pensjonsordning, i hvert fall ikke i forhold til våre medlemmer, som er like god som den lønnen som blir utbetalt. Og argumentet om at alle kan jobbe så mye man vil etter fylte 62 år innenfor den nye ordningen som er foreslått, faller egentlig på sin egen urimelighet. Ja, egentlig så er det en kortslutning i forhold til AFP-ordningen. For poenget med AFP er at man skal ha en ordning for de som av ulike grunner ikke orker å jobbe mer. Det er det som er poenget. Ordningen er frivillig. Det er ingen som skal være tvunget til å gå av. Og for den som kan og vil, er det sånn sett bare å jobbe. Da er det, som Roars statistikk viser, rundt 30% av de som kan, som går av med AFP.

Forslaget som Regjeringen i utgangspunktet – og jeg understreker i utgangspunktet – vil ha og som NHO støtter, er sosialt feilaktig. De tar fra arbeidsfolk og omfordeler til de rikeste og de som lever lengre. Forslaget gir egentlig heller ingen stimuli til en mer offensiv seniorpolitikk. Uansett holdning til det store og hele pensjonsforliket så skal det delvis fases inn over langten, men en ny AFP skal, som vi vet, tre i kraft fra 1. januar 2010. En sliter som går av kan uansett som AFP-pensjonist tape så det suser, til tross for 40 års opptjening, dersom forliket blir stående sånn som vi kjenner det i dag. Og for ordens skyld, det er ingen her som har krevd at man skal ha muligheten til å jobbe like mye hvis man går av med AFP. Vi kan også godta at

de som jobber etter fylte etter 62 år tjener opp mer i pensjon. Men poenget er at vi krever at ingen skal tape. 62-åringene skal ikke straffes fordi de går av. Da må det være et individuelt tillegg som nå og som varer livet ut. En såkalt pott vil ikke løse de utfordringene vi står overfor. Det må være en kompensasjon for en eventuell levealdersjustering og indeksering av AFP i forhold til lønnsutvikling. Jeg har bitt meg merke i at det enkelte aviser har tatt til ordet for at det udemokratisk at LO stiller krav om en fortsatt like god AFP-ordning. Det må være en mangelfull innsikt i forhold til hva som foregår. For når pensjonsforliket ble inngått så tok man ingen hensyn til at AFP er en tariffert ordning og sånn sett også er en sak for partene i arbeidslivet. Derfor så er det bare rett og rimelig at vi stiller det kravet vi stiller om AFP.

Okay, hva må i så fall til for å komme i mål? Jeg mener det er tre viktige ting som må til for at vi skal komme i mål. At arbeidsgiverne skjønner at dagens AFP-nivå må opprettholdes. At Regjeringen innrømmer at vårt krav er ikke til å komme utenom hvis de ønsker aktiv støtte fra bunnen å fagbevegelsen for å overleve valget i 2009. Og at LOs ledelse og forbundslederne tør å være litt tøffere enn normalt i tariffoppgjør. Og til slutt at alle dere tre skjønner at et dårlig eller halvgodt resultat, eller et forsøk på manipulere eller skjønne et dårlig eller halvgodt resultat, kommer til å bli møtt med et meget våkent grunnplan som ikke nøler med å stemme et sånt oppgjør ned.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Roy. Da er det representant 51 Peggy Hessen Følsvik fra Handel og Kontor, og etter henne er det representant 108 Thor Åge Christiansen fra Vestfold fylke. Vær så god, Peggy.

Rep. 51 – Peggy Hessen Følsvik, Handel og Kontor:

Dirigent! Representantskap!

Nå tenker jeg dere er glade for at det kom nok en dame her. Jeg vil også begynne med å takke for en veldig god innledning, Roar. Vi synes det er et godt forslag til uttalelse som nå ligger foran oss på bordet. Vi i Handel og Kontor har fått gjennomslag for flere viktige saker for oss i den uttalen i tillegg til AFP, som selvsagt, og det tror jeg vi har forstått gjennom dagen her nå, er hovedsaken for oss alle sammen.

To viktige punkt for oss er deltidsproblematikken og likelønn. I våre kvinnelederte områder er retten til heltid et svært viktig krav. De blir kalt for undersysselsatte. Jeg snakket litt med Gerd i pausen, og vi to er i grunnen helt enige om at det skal vi slutte å si. Det handler ikke om undersysselsatte. Det handler om arbeidsledighet for kvinner. Det er det vi snakker om. Statistikken omhandler personer som svarer at de kan tenke seg å jobbe mer enn det de har i dag. Tallet i den statistikken har heldigvis sunket. Allikevel er tilstanden i en av landets største butikkjeder som følger: 20% av de ansatte jobber heltid, 40% er deltidsansatte og 40% jobber på ekstrasjehjelpskontrakter. Vi har grunn til å tro at situasjonen er lik innenfor store deler av varehandelen og tallene viser at det faktisk er under 50% i disse sektorene som jobber full tid. Jeg vil tro at servicesektoren ellers heller ikke ser så veldig mye annerledes ut. Innenfor handelen er det noen få områder som skiller seg positivt ut og i statistikken så heter det: "Butikkhandel med elektriske husholdningsapparater, radio og fjernsyn". Og så heter det: "Butikkhandel med bredt utvalg av jernvarer, fargevarer og andre byggevare". Hvorfor det, tror dere? Er det noen som tør å tippe på hvorfor det er sånn? Jo, for der er det jo gutter som jobber. Kan noen forklare meg forskjellen på det her? Damene på Cubus jobber deltid, mens mennene på Maxbo jobber fulltid. Da blir det neste spørsmålet: Har dette noe med kjønn å gjøre eller er det noe annet som er totalt merkelig her? Arbeidsgiverne prøver å skape en myte om at det her er fordi kvinnene gjerne vil jobbe deltid. Det er derfor det blir sånn. Man skal nå

tro det. Men når du får arbeidstidsordninger som gjør at du jobber korte vakter, 6 dager i løpet av uken, så er det kanskje ikke så rart at man svarer at man egentlig ikke har lyst til å jobbe noe særlig mer.

Alle som sitter her i salen, og som har jobbet med denne problematikken, vet at arbeidstidsordninger og forholdet heltid og deltid henger veldig nøye sammen. For oss gjelder dette som sagt minst like mye i våre sektorer som i offentlig sektor. Denne gangen her, i et samordnet oppgjør, så har vi virkelig muligheten til å få gjort noe med bestemmelsene i tariffavtalene som omhandler dette. Det er viktig for oss å få styrket bestemmelsene som kan begrense adgangen til å ansette folk på deltidskontrakter. Det viktig å få styrket de ansatte sine muligheter til å få utvidet stilling og ikke minst så er det viktig å sikre de tillitsvalgte forhandlingsrett over forholdet mellom heltids- og deltidsansatte ute på arbeidsplassen. Heldigvis er det sånn at arbeidslivet i dag har bruk for mer arbeidskraft og da bør dette være et selvsagt sted å begynne med å hente ledige hender. Rett nok så vil det bety at arbeidsgivernes styringsrett vil bli begrenset på dette området, men for vår del så dreier det seg om arbeidsgivere som har tjent rått på forbruksveksten som har vært de siste årene. Det å gi kvinner innenfor disse bransjene lønn og arbeidstid som er til å leve med og leve av er det minste vi kan kreve.

Dette henger også for oss sammen med likelønnsdebatten. Turid nevnte disse tallene tidligere. Jeg leste en artikkel i går på Fri Frabevegelse som viste oss tallene på nytt. Kvinner på fulltid tjener 15% mindre enn menn per time. Hvis vi justerer for deltid så ligger kvinnenes lønnsinntekt 37% lavere enn mennenes. Sånn kan vi ikke ha det i 2008 dere. Derfor så forventer vi faktisk full støtte fra hele LO-fellesskapet når det gjelder disse kravene som jeg har nevnt. Heltid skal være en rettighet. Deltid skal være en mulighet. Vi vil ha faste og fulle hele stillinger også til kvinnene. Og vi vil ha lik for arbeid av lik verdi. Lykke til, til oss alle sammen.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Peggy. Da er det representant 108 Thor Åge Christiansen fra Vestfold fylke, og etter han er det representant 72 Eva Jenssen fra Arbeidsmandsforbundet. Vær så god.

Rep. 108 – Thor Åge Christiansen, Vestfold fylke:

Fagforeningskamerater og dirigent!

Det slo meg en ting. Representant 23 var her oppe og snakket noe om tariffavgift eller lignende tiltak for at vi alle skal være med, og for at vi ikke skal ha gratisspassasjerene. Så slo det meg at vi alle sammen sitter og drikker av en kaffe, hvor det jobber uorganiserte mennesker. Så sier vi til kommune, stat og andre at vi skal kreve at det er fagorganiserte der vi kjøper våre varer og tjenester. Så jeg håper at du kan ta deg en tur innom sammen med Jan-Egil oppe hos Herman Friele og fikse opp i det, Roar. Det hadde vært veldig all right. Det er nok vi som har gjort en dårlig jobb i NNN, men vi kan jo få litt hjelp hvis det er sånn. Det var ikke jeg klar over før i dag, så jeg håper at vi kan fikse opp i det.

Normalt sender jeg ut alt jeg skal si eller hva jeg har tenkt å si rundt omkring i Vestfold til sånn horing, for å liksom høre at jeg er noenlunde inne med det jeg skal. At det er sånn noenlunde representativt. Denne gangen har jeg måttet gjort om det jeg skal si ganske betydelig fordi uttalelsen inneholder så mye bra. Det er langt mer enn forventet. Og for første gang så er jeg enig i at det skal kjøres et samordnet oppgjør. Begrunnelsen for det er særlig i tillegg til at det er forbundsvisse tilpasninger. Det er AFP som alle som har vært oppe har kommentert. Det er svært viktig. Og et samordnet oppgjør gir oss muligheten til å vise LOs

samlende kraft og makt ved en eventuell streik. Vi må signalisere på det sterkeste at vi mener alvor når vi skal ha en AFP som er minst like god som dagens ordning.

I tillegg har uttalelsen gode formuleringer med hensyn til lavlønnstillegg, som jeg aldri tidligere har sett, som jeg kan huske. Jeg tror jeg har kommentert det på talerstolen her noen ganger før. Det er kjempebra. Jeg jobber i Ringnes. Det var en her oppe som snakket om det at jeg tjente 50 000 kroner mer enn bussjåførene, og det er helt korrekt. Derfor blir det spennende å se om LO-fellesskapet, kombinert med de forbundsvisse tilpasningene, lever opp til de målsetningene om solide hevinger av blant annet minstelønnssetter, som jeg og tusener av medlemmer har til årets lønnsoppgjør. Dette er forventninger som ikke har blitt innfridd tidligere år hvor det har vært samordnet oppgjør. Men en gang må jo være den første. Og jeg har tro på deg, Roar, at du skal fikse dette i år. Det skal jeg i hvert fall ha sagt, for det er mye hyggeligere å si positive ting fra denne talerstolen enn negative ting. Jeg stoler på deg, Roar, og jeg stoler på oss alle, for det er vi som skal sloss i fellesskap.

Jeg er også fornøyd med at det kommer inn formuleringer om omstillinger, selv om jeg kunne ønske meg de bedre. Det er jo slik at det er foreslått en lov om meldeplikt, som de kaller det. Ikke noe omstillingslov og ikke noe lov for arbeidslivet, eller noe sånt, men det er lov om meldeplikt for bedrifter som legger ned sin virksomhet eller geografiske avdelinger, hvis de organisert i konsernlignende dannelser. Meningen er at bedrifter som legger ned geografiske enheter som omfatter mer enn 30 ansatte skal pålegges en dialog med fylkeskommunen og andre offentlige aktører, pluss de tillitsvalgte, for om mulig å unngå nedleggelse, iverksette tiltak for å redusere antall oppsagt, eventuelt selge bedriften til de ansatte eller andre, og i det minste drøfte omstillingstiltak for den enkelte berørte, samt redusere konsekvenser for lokalsamfunnet. Det er en kjempebra lov i utgangspunktet. Loven har fortsatt forbedringspotensialer, da det virker urimelig at det er kun ved nedleggelse at meldeplikten skal gjelde. Det betyr for eksempel at meldeplikten gjelder en bedrift som legger ned med 32 ansatte, mens nabobedriften som kanskje har 1000 ansatte og halverer bemanningen ikke skal ha noen meldeplikt. Det virker utilsiktet og jeg tror ikke det kan være meningen, og det er uforståelig i hvert fall for meg. I tillegg er grensen for meldingen satt til 30 ansatte, mens den burde vært 10 ansatte, som tilsvarende regler om masseoppsigelse beskrevet i Arbeidsmiljøloven. Men det verste med loven er at det ikke er stadfestet et straffetiltak hvis bedriften ikke følger loven. Boten ved brudd burde selvfølgelig vært en månedslønn per år ansettelse til den enkelte berørte, pluss det samme til lokalsamfunnet. Men vi kan også gjøre tiltak i tariffavtalene våre for å ta bedrifter som ikke tar det samfunnsansvaret som lov om meldeplikt har i seg. Det synes jeg den uttalelsen sier litt om og har potensialer til å gjøre noe med.

Jeg har aldri skjont det der med hvordan du kan ha full jobb ved siden av pensjon. Hvordan kan du ha det? Hvis du går av med pensjon så er det fordi du er sliten og skal slappe av, holdt jeg på å si, og ha det fint. Men det er ikke alt jeg skal forstå. Sånn er livet. AFP er et fagforeningsgode og vi skal ha AFP-utbetaling minst på dagens nivå og som fremtidens 67-åringer, selv om vi går av for fylte 67 år. Likeledes må AFP-pensjonistene ha samme skattevilkår og samme inntektsmulighet i tillegg til pensjon som ordinære pensjonister. Så ser jeg at uttalelsen åpner for noe annet der, det kan godt hende at det er riktig, men det må i det minste være sånn at AFP-pensjonistene kan ha muligheten til å ta på seg politiske verv f.eks. Du får jo en eller annen godtgjørelse i kommunestyret o.l., og det får du ingen mulighet til hvis du ikke kan tjene noe som helst. Det er vel en eller annen formulering om IG, eller hva det har vært, som var i gamledager. Det kan være fornuftig å ta inn den igjen. De er vel ikke

dårligere politikere fordi om de går av med pensjon, håper jeg. I hvert fall så kjenner jeg mange av dem og de er kjempeflinker.

Selvfølgelig skal vi ha medlemsboka i orden og det er uavhengig av hvilken arbeidsgiver vi har, som en snakkett om her oppe. Men det kan hende at antall år vi er medlemmer bør ses litt nøyere på. Det har vært noen eksempler på at det har vært veldig kort medlemskap. Det er vel en sånn unntaksbestemmelse. Det kan være lurt å kikke den.

Et annet viktig lavlønnsbidrag, som jeg skal avslutte med, ville vært å doble den lovbestemte minimumssatsen på 2% for innbetaling til den innskuddsbaserte pensjonsordningen. Den bedriften jeg jobber i betaler inn 4%. Jeg ble ansatt da jeg var 19 år, og med 5% avkastning så ville jeg fått en bedre pensjonsordning enn den offentlige, hvis jeg hadde begynt på samme tidspunkt der. Den innskuddsbaserte ordningen basert på 4% innbetaling og 5% avkastning er en veldig bra ordning for de av oss som ikke har hatt så bra før. Så derfor er det en veldig god lavlønnspolitikk og jeg håper at det er det brevet, som Jens fikk overlevert fra Svein til deg, åpner for en sånn type tenking at vi kan øke den minimumssatsen. Det hadde vært veldig, veldig viktig. Lykke til. Takk for oppmerksomheten.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha. Da er det representant 72 Eva Jenssen fra Arbeidsmandsforbundet. Deretter er det representant 62 Steinar Nordahl-Pedersen fra Industri Energi. Vær så god.

Rep. 72 – Eva Jenssen, Norsk Arbeidsmandsforbund:

Hei, Repskap!

Jeg kommer fra renholdsbransjen og er renholdsoperatør. De fleste medlemmene som er organisert hos oss har en årslønn på godt under 250 000 kroner. Vi sliter også med den samme problematikken som Handel og Kontor med deltidsproblematikk.

De to siste årenes lønnsoppgjør har vært spist opp av sentralbanksjefens renteøkninger. Når de tilleggene vi får ut over rammene som blir lagt av Repskapet hvert år, så blir vi like fattige eller fattigere. Slik føles det i hvert fall når strømregningen kommer. Vi har hentet en garanti som sier at ingen arbeidstakere i Norge skal være lønnet under 95% av gjennomsnittslønnen i dette landet. Kanskje de høyere herrer i ledende stillinger da ville tenkt seg om når de bevilget seg skyhøye tillegg og utbytte. I dag har vi et garantitillegg på 85% av industrien. Det vil si at når industrien tar ut 1 krone, så får vi 85 øre. Og vi er heldige. Det er ikke alle de lavtlønte som har den garantien engang. Gapet mellom et bra oppgjør og de som får et mindre bra oppgjør blir større og større. Mange av våre medlemmer drømmer at om en dag vil lønnen være så bra at vi ikke trenger å ha to arbeidsgivere for å kunne betale husleie og renta. Kanskje er det da, med litt bedre lønn, kunne ha helse til å stå i jobb til 62 år. Lønn og helse henger veldig ofte sammen. Den gjennomsnittlige avgangsalderen på min arbeidsplass er 57 år. Det tror jeg det er i mange kvinne-dominerte yrker. Men for det så støtter vi kravet om en AFP-ordning. Det er et sterkt ønske om å få råd til å gå av med verdighet. Støtt oss i kravet om et løft til de med lavest inntekt. Takk.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha. Jeg registrerer at du fikk den støtten her i hvert fall. Da er det representant 62 Steinar Nordahl-Pedersen fra Industri Energi og etterpå er det representant 50 Stein Kristiansen fra Handel og Kontor. Vær så god.

Rep. 62 Steinar Nordahl-Pedersen, Industri Energi:

Dirigenter! Representantskap! Gjester!

Vi kunne gjort det veldig kort og så kunne man ha sagt at vi støtter Sekretariatets innstilling. Dette er rene vekkelsermøtet. Det er helt unisont. Det er fantastiske sterke signaler som går til noen av våre gjester. Jeg har full tillit til at de tar dette med seg tilbake.

Hvorfor diskuterer vi nå AFP? Det er ingen ny sak. Det er en diskusjon som har pågått i snart 20 år. I min lille verden er AFP en konjunktursak. Vi kan gå noen få tiår tilbake. Alle husker at da var det en annen konjunktur. Var du 40 år når du søkte en jobb, så var du for gammel. Du var passé. Du var gått ut på dato. Nå er vi inne i en annen konjunktur. Nå er det, for å si det litt humoristisk, noen som trykker opp nye holdbarhetsdatoer, det er liksom best før og siste salgsdag. Og for å holde dere våkne, så kan jeg fortelle hva jeg tenkte da jeg sto på badet på hotellet i dag og beskuet mitt jordiske hylster. Det er for meg helt ubegripelig at noen er villige til å skrive ut en ny etikett med ny holdbarhetsdato, innføre en panteordning og resirkulere denne skrotten. Jeg tror det gjelder for mange andre her, også.

Er AFP verdt å kjempe for? Ja, min erverdige fader, gamle Aksel, han fikk aldri anledning til en gang å velge eller delta i denne debatten. Han kjørte løpet ut og så punkterte han. Personlig har jeg 11 måneder igjen og jeg har flørtet lenge med tanken om å ta ut AFP. AFP er for undertegnede og for mange av oss, etter det jeg har hørt i dag, selve målet på arbeidslivets landevei. Og det er en interesseorganisasjon i arbeidslivet som har målt opp den landeveien og som har brolagt den. Det er LO. Ingen andre. Vi kan takke Kvalheim fra YS for at hans store bidrag til den kommende medlemsveksten vår. Det er jeg veldig takknemlig for. Det er LO som har brolagt veien vi har gått. Først fikk vi en kortere lørdag. Så fikk vi fri annenhver lørdag. Så fikk vi fri hver lørdag. Så har vi fått 3 – 4 ukers ferie. Så har vi fått Grodag. Så har vi fått 5 uker. Vi har fått Arbeidsmiljølov osv. Nå gjelder det AFP, som om det skulle vært noe nytt. Det har vært diskutert i 20 år.

Som sagt, vi støtter Sekretariatets innstilling. Denne saken dreier seg om et valg og muligheten for å velge helse og verdighet, men det er også et valg om solidaritet. Jeg har sittet og hørt på dette vekkelsermøtet her. Det er en fantastisk solidaritet. Om to dager skal LO-lederen besøke et industriområde på Mongstad. Der skal han møte sine meningsfeller, og jeg tror det blir et godt møte basert på den innstillingen som blir vedtatt her i dag. Kanskje vi burde knytte oss opp mot Mattilsynet med hensyn til dette med datostempling. Takk for meg og lykke til.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Steinar. Da er det representant 50 Stein Kristiansen fra Handel og Kontor. Etter han er det representant 69 Kjell Borglund fra Arbeidsmandsforbundet. Vær så god.

Rep. 50 Stein Kristiansen, Handel og Kontor:

Fagforeningskamerater!

Jeg tar ordet til punkt 7 i uttalelsen om seriositet i arbeidslivet. Jeg vil i første omgang henvise til innledning fra Roar Flåthen. Han snakker om sosial dumping i bygg, anlegg og industri. Så har jeg lyst til å si at sosial dumping er noe mer. Sosial dumping i uttalelsen blir brukt som et samlebegrep. Jeg har lyst til å komplimentere innledningen fra Roar Flåthen med å dra inn noen andre elementer som også er betydningsfulle i forhold til å forstå begrepet sosial dumping.

Det første er franchise. Et system som individualiserer lønns- og arbeidsvilkår og som vi fra Handel og Kontor sin side har beskrevet som slavekontrakter. Jeg skal komme noe tilbake på det med tallfesting og hvordan det faktisk ser ut. Så har vi et element til som jeg synes er betydningsfullt. Det går på omfanget av svart økonomi. Sammen satte vi sammen de tre elementene sosial dumping som vi ser det i industrien, franchise som vi ser det primært i handelen og svart økonomi som vi ser det i tjenesteytende næringer. Vi må i sannhet ta inn over oss at vi ikke kjenner det hele og fulle omfanget av det og heller ikke hvordan det faktisk ser ut rundt omkring på de arbeidsplassene som blir rammet av det. Det vi kan være trygge på er at det har en dramatisk effekt, og ikke minst uønsket effekt. Det står klart og tydelig uttalt i punkt 7 i uttalelsen.

Jeg skal benytte anledningen til å tallfeste noe av det. I 1983 var det 183 franchisesystemer med 49 000 sysselsatte i Norge. I 2007 så var det blitt 300 franchisesystemer med 70 000 sysselsatte. Det vil si, det finnes ikke noen statistikk, så dette er et forsiktig anslag. Gjennom årene 2006 og 2007 var det flere og inngående avslørende reportasjer i Dagens Næringsliv om franchisedrift. Ut fra dette ba Handel og Kontor De Facto om å lage en utredning. Utredningen ble publisert i november med tittelen "Makt uten ansvar og ansvar uten makt" og gir etter vår oppfatning et godt grunnlag for å definere franchisekontrakter som slavekontrakter.

Jeg skal i korte trekk prøve å dra opp hvordan maktforholdet er i en franchiseavtale. Franchisegiver kan styre franchisetaker mer enn vanlig ansatte. Den skal godkjenne andre arbeidsforhold. Den skal godkjennes av familie. De må regne med å stå på døgnet rundt og må forvente dårlige resultat de første årene. I utredningen har vi fokusert på to konkrete eksempler. Det er franchiseavtalen i 7-Eleven, der Reitan-gruppen bestemmer lokalisering og åpningstider, vareutvalg og plassering, valg av leverandører, alle inn- og utpriser. Reitan-gruppen har full kontroll over margin og økonomi, men haken ligger i at franchisetaker driver for egen regning, ansvar og risiko, samt arbeider i butikk på heltid. Reitan skal godkjenne alt annet arbeid på hel- og deltid.

Så skal jeg nevne et eksempel til. Det er franchiseavtalen i Posten Box Norge. Der Posten bestemmer priser, tjenestespekter og kundebetainger, når og hvor kjøretøy og arbeidskraft skal være tilgjengelig. Det er ikke noen garantert minsteinntekt, Plikt til å delta i vaktordninger på kvelder og i helger uten ekstra godtgjørelse. Dette er virkeligheten for mange arbeidstakere som er utsatt for dette systemet her. Som sagt, vi kjenner ikke omfanget. Vi vet at det er det, og vi vet fra de tilbakemeldingene vi får fra folk som jobber i systemet at dette er slaveri.

Fra vår side ser det ikke ut til å berøre Reitan eller de navngitte personene som trekker veksler på det. Vi vet at vi har mange motparter i arbeidslivet som utnytter de elementene her optimalt og vi vet også at det er arbeidsgiverforeninger som praktisk talt blir blinde når de blir stilt overfor det som vi sier. Vi ønsker å avdekke forholdene omkring franchisedrift. Vi ønsker ikke at det skal etableres driftsformer som åpent og ubarmhjertig undergraver de avtalene og det lovverket som har vært det bærende elementet i forhold til det arbeidslivet vi internasjonalt har vært kjent for. Det er fra vår side en oppgave å få ryddet opp i det. Franchise som driftsform i Norge er ikke ny. Den har vært tilstede i 30 år. Men den har også akselerert de siste årene og den nærmeste og mest logiske forklaringen på det ligger altså i kravet til inntjening. Det som for var en mindre kjøpmannskapital som brukte franchise som metode har nå blitt finanskapital som reiser beinhard krav om inntjening.

Når jeg hørte Roar Flåthens innledning så må jeg si at jeg er optimist i forhold til det kommende tariffoppgjøret. At det blir tøft og harde tak er jeg ikke et øyeblikk i tvil om. Men jeg tror heller ikke at når jeg kompletterer innledningen hans i forhold til det med sosial dumping at det er sann at han har glemt eller oversett det som ligger i franchise og svart økonomi. Men det er nødvendig for oss i fellesskap å kunne løfte oppmerksomheten mot det som faktisk skjer i de bransjene som også ligger utenfor bygg, anlegg og industri. Vi forventer sann sett at vi har støtte fra hele LO-familien når vi tar opp de spørsmålene her. Takk for oppmerksomheten.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Stein. Før vi tar neste taler, så har det kommet inn en permisjonssøknad fra representant 21 Solveig Lovik Norevik fra Fagforbundet, som søker om permisjon fra kl 13.15. Kan Representantskapet godta det? Det har de gjort. God tur.

Da er det representant 69 Kjell Borglund fra Arbeidsmandsforbundet som er neste, og deretter er det representant 106 Størk Hansen fra Oppland fylke. Vær så god.

Rep. 69 – Kjell Borglund, Norsk Arbeidsmandsforbund:

Kjære venner!

For meg så kan dette bli et historisk repmøte. Jeg håper det blir det. Først så skal vi sikre en god AFP og så tar vi et løft for de lavtlønte, et skikkelig løft, og så blir vi da som sagt historiske. Vi har pratet om lavlønn og lavtlønte i mange, mange år. Og på tross av statistikken til Roar, så går det veldig sakte og det er vanskelig å komme helt i mål. Det er ingen god grunn for at noen skal tjene forskjellig på det nivået vi har i dag. Det har vært eksempler her på lønn på 250 000 kroner og det er det ingen som lever av. Vi begynner å bli utålmodige. Nå hører jeg blant de høytlønnede og derfor så har jeg på en måte tenkt å gjøre noe som sikkert ikke er populært, men etter min mening så har vi enkel løsning på problemet. Forslaget er levert. Repskapet kan nå i år vedta et samordnet oppgjør der vi prioriterer AFP og de lavtlønte. Vi andre, vi såkalte som har gode lønninger og tjener bra, får avstå i år. Vi står over, så lar vi hele potten gå til de som trenger det. Dette er mulig, men er vi modige nok. Samtlige som har vært oppe her før meg har pratet om lavtlønte og synes det viktig å løfte dem. Nå kan vi gjøre noe med det. Vi kan bli historiske og vi kan i tillegg bli troverdige. Vi går fra prat til handling og vi viser i praksis at ordet solidaritet fortsatt er i bruk i LO.

Og så en liten bønn til våre folkevalgte til slutt. Det er prat om AFP og at kan få en pensjon å leve av. Jeg håper at stortingsrepresentantene ordner sin egen pensjon, setter den ned, før vi kan gå til avstemning. Takk.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha. Da er det representant 106 Størk Hansen fra Oppland fylke og etterpå er det representant 71 Thor Sannæss fra Arbeidsmandsforbundet.

Rep. 106 – Størk Hansen, Oppland fylke:

Dirigent! Fagforeningskamerater!

Jeg skal begynne med å gratulere Roar. Flott innledning, bra. Jeg vil si litt om hvordan jeg føler dette med AFP-kampen som er usedvanlig viktig. Selv er jeg 56 år og har arbeidet i snart 38 år. Hvis jeg beholder helsa og kan arbeide til jeg er 62 år, så har jeg 44 år som skiftarbeider. Så står det da en jyping på Stortinget og sier at dette er ikke bra nok. Jeg skal arbeide helst til jeg er 67 år, helst 70 år. Jeg skal altså ha over 50 år før jeg kan få full pensjon. Jeg finner meg fader ikke i det. Hva har den mannen bidratt med av verdiskapning? Nei, vi

har vært alt for snille som vi sitter her i dag. Vi burde ha et langsiktig mål. Og det er at vi skal få en like god pensjon som stortingspolitikerne har. Vi skal ha den samme opptjeningsregelen, og da hadde jeg kunnet gått av når jeg var 30 år. Men sånn er det ikke, folkens. For vi elsker å arbeide. Vi er knyttet opp til arbeidet. Hele vår identitet og arbeidskamerater er på arbeid, de er der vi skal være. For meg så er det stort å få være med i denne gjengen og jobbe. Være en del av verdiskapningen og være en del av å løse problemer når du er på fabrikken. Det er liksom et kameratskap. Og jeg vil ikke slutte. Jeg vil arbeide så lenge som mulig. Men jaggu skal jeg ha den retten til å gå av hvis det begynner å butte i mot. Og det er det dette dreier seg om.

Og, kamerater, vi må ikke gå rundt og tro at denne kampen her er vunnet fordi om vi er enige. Det er mange, mange i mot oss. Det er mange redaktortyper som skriver side opp og side ned uten at de har skjont båret av hva de skrev om. De rakker ned på oss og sier at vi er storforlangende, men selv så sitter de med pensjonsordninger som vi bare kan drømme om. Vi må begynne forberedelsene lokalt, for dette vinner ikke dette podiet alene. Dette er en kollektiv kamp. Det er en kamp som grunnplanen må vinne. De har ikke nubbesjanse uten at vi er her, og vi må være forberedt. Vi må sende ut rikserklæringen og vi må begynne å mobilisere nå. Vi må være så klare at det kan være problemer med å få ut budskapet vårt blant en del, for det har vi allerede nå. Da bør vi sette oss ned å se på om det er muligheter for at vi kan lage våre egne lokale aviser sånn at vi får ut budskapet vårt til hele befolkningen. Det er et tips. Vi har gjort det og det er meget bra.

Så har vi – ikke i forhold til AFP, jeg er ferdig med det nå – dette med tillegg. Jeg hører at ypperstepresten i Sentralbanken er ute. Gang på gang, hver gang vi har lønnsforhandlingene, så står denne personen frem og prater, og prater. Hvis dere ikke er snille nå, så setter jeg opp renta. Ja da. Hva har denne personen bidratt med? I 2002 så sørget rentepolitikken hans for 20 000 arbeidsledige innenfor industrien og den verdiskapende industrien. Det er det han har bidratt med. Ingen grunn til å høre på han. Regjeringen må nå holde han i øra. Kan ikke slippe en sånn mann fritt frem, vet du. Det går ikke an.

Jeg har noen kjepphester til. Likestilling, skift og turnus har jeg drevet å ”møla” på i år etter år. Tatt det opp, støttet opp om kvinnfolka. De skal ha den samme ordningen som vi har. Nå må hele Fellesforbundet og vi i privat sektor ellers – jeg er jo forresten i Fellesforbundet, jeg – støtte opp om dem, for kvinnfolka skal ha det samme som oss. Og det er et usedvanlig viktig likestillingskrav som vil løfte dem lønsmessig.

Jens er ikke her, men det må være noen som kan videreføre det til han. Dette dreier seg egentlig om 2009, folkens. Hele det vi sitter og prater om nå. Det er umulig å gå til valg i 2009 hvis de har droppet og dumpet AFP. En AFP-ordning som ikke vi kan leve med. Det er helt umulig. Og så er det en del andre ting som må fylles opp til 2009. De må levere noen flere varer. Det gjelder, som jeg sa, i forhold til skift/turnus-problematikken. Så har vi dette med heltid og deltid både for privat og offentlig sektor. Innenfor offentlig sektor er det satt ned et utvalg som LO er med i, men det følger ikke med penger. Vi driver og jobber offensivt på Gjøvik og ellers i Oppland med å få oppfylt dette. Dette er ting som politikernes gjennom valget har sagt at dette støtter dem fullt opp om. Det nye er at vi har sagt at vi skal følge dem i 4 år. Og selvfølgelig skal vi det, for de har skrevet under på at dette er viktig og dette skal vi løse. Dette skal vi løse og da må det også følge med penger. Penger må følge med for å få løst en del av den problematikken der.

Det er også sånn, som er et kjempestort problem, at de som tar seg av de pleietrengende jobber steinhardt, og med mye sykemeldinger og utbrenthet som resultat. De som er gamle og pleietrengende må få sin individuelle hjelp som de trenger. De som pleier dem skal ha en lønn som verdsetter innsatsen deres, og det er en fellesoppgave for hele LO.

Og så er det en ting til som må på plass. Skrinlegg hele sykehusreformen. Foretaksmodellen har spilt fallitt. Få ut alle de markedsliberalistiske direktørene. Gå over til regnskapsføring som skal føres i offentlig sektor og ikke som en bedrift der du blir verdsatt som en slags polse eller et kjøttstykke. Det er sånn det blir. Du er så og så mye verdt. Skal du opereres for kirurgi er du veldig interessant, men er det noe medisinsk med deg, så er du veldig, veldig lavt verdsatt for det blir veldig lite penger inn i systemet. Kort sagt, kutt ut regnskapsføringa som private bedrifter fører etter og kjør en politikk som vanlige folk vil ha, så blir det slutt på alle disse store demonstrasjonene, fakkeltogene og kravene fra allmuen om at vi vil ha et sykehustilbud som alle kan nyte godt av. Takk.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Stork. Da er det representant 71 Thor Sannæss fra Arbeidsmandsforbundet, og neste og siste er representant 133 Jan-Egil Pedersen fra Sekretariatet. Vær så god.

Rep. 71 – Thor Sannæss, Norsk Arbeidsmandsforbund:

Dirigent! Repskap!

Jeg må si at jeg har blitt litt satt ut av det som har skjedd her i dag. Jeg hadde forberedt meg på å stå her litt, sånn som forgjengeren min, og være veldig sint og få veldig mye energi. For så langt i oppkjøringen til dette oppgjøret her har man hatt en følelse av at det kun har vært snakk om AFP, AFP, AFP.

Der jeg kommer fra er mine medlemmer sikkert veldig opptatt av å ha en god tidligpensjon, men det er veldig få av dem som har noen særlig nytte av den. De har vært veldig opptatt av at jeg skal fremme andre krav i forhold til dette med lavtlønte. Så kommer jeg hit og så er det, som noen sier, en hallelujastemming. Dette burde egentlig handle om det som står i uttalelsen, for den uttalelsen er egentlig for svak i forhold til det som har vært sagt her på dette rep-skapsmøtet. Det har kommet så mye sterke signaler her om at det må skje noe radikalt i forhold til de lavtlønte, og så radikal er ikke den uttalelsen. Dere bør kanskje se litt på den. Men bare for å synliggjøre litt hvorfor det var noen som, i hvert fall når jeg begynte å snakke om dette den gangen det var unison AFP, ble veldig sure og angrep og på om vi ikke ville ha AFP. Selvfølgelig vil vi ha en god tidligpensjonsordning. Det er noe vi skal kjempe for, men det blir vanskelig for meg når mine medlemmer ikke benytter seg av den. Og hvorfor gjør de ikke det? Det er sånn som Eva fortalte om renholderne sine som har en avgangsalder på 57 år. I tillegg til at de er lavtlønte så skal de kjempe for en AFP som de ikke benytter seg av. Men de har så dårlig råd, som noen har beskrevet her, at de ikke har en sjanse i havet til å ha råd til å gå av med AFP. Det er ikke et alternativ.

Jeg kommer fra vaktbransjen selv og vet ikke hva som er gjennomsnittsalderen for vektere i Norge, men gjennomsnittsalderen for vektere i Danmark er på 71 år. Jeg håper at jeg kan tilfredsstille Bjarne Håkon og si at jeg kan jobbe til jeg er 70 år og så ”dauer” jeg når jeg er 71 år, så jeg kan ikke gå av med pensjon. Det blir et jævlig dårlig liv. Det er sånn at en lavtlønnet enslig vokter får så dårlig lønn at hvis de skal inn på boligmarkedet, så håper de på et boligkrakk, for da får de kanskje en inngangsbillett til boligmarkedet. Det er å være lavtlønnet i Norge. Og derfor så er jeg veldig glad for at de som har kommet med disse forslagene, og ikke minst Kjell fra mitt eget forbund, om at nå må det være så radikalt at noen må faktisk si

at vi sier nei takk til lønn for vi tjener så godt. For vi ser at det er noen i denne familien som trenger det mer. Det systemet vi har for lønnsoppgjør nå har gjort så det har blitt større og større forskjeller også innad i fagbevegelsen. Vi kan ikke ha det sånn. Og særlig når de som havner på bunnen er de som jobber innenfor servicesektoren og lavest i hierarkiet i omsorg. Vi er i ferd med å få en sånn tjenerklasse, ikke bare lønsmessig, men også i forhold til andre arbeidsvilkår, som har det mye dårligere enn de andre i fagbevegelsen. Det er nevnt her bussjåfører, frisører, de som rer sengen på hotellet der dere bor i dag, de som betjener dere i butikken, de som serverer dere mat på restaurantene. Skal de få lov til å fortsette å gå for lut og kaldt vann, ikke bare når det gjelder lønn, men generelle arbeidsvilkår? Dette er jo helt uakseptabelt for oss som fagbevegelse. Er det ikke det?

Det står vel noe om betalingsevne i uttalelsen i forhold til å gi disse folkene mer i lønn. Men hvem er de nye kjendismillionærene? Er ikke det nettopp de som har tjent seg rike på de dårlige lønns- og arbeidsvilkårene innenfor disse bransjene? Hva er det Rimi-Hagen og Rema-Reitan har tjent seg så rike på? Og Petter Stordalen den uttalte fagforeningsvennen? Det er jo varehandel og hotell han har tjent seg styrtrik på. Gi dårlige lønns- og arbeidsvilkår for de som jobber der. Dette må jo også være helt uakseptabelt. Vi snakker her om lønns- og arbeidsvilkår som er tilbake i mellomkrigstida, og hvis ikke noen kan ta opp den fighten enn fagbevegelsen, så er det ingen andre. Den radikaliseringen i forhold til dette, som er for svak i denne uttalelsen her, går jo på selve systemet.

Så lenge jeg kan huske så har det alltid vært sagt at det skal være en lavlønnprofil på oppgjørene. Og vi har en lavlønnsgaranti, men den fungerer ikke. Vi reddes av 85% av industriarbeiderlønn. Vi har denne garantibestemmelsen. Men som noen har vært inne på så blir det regnestykket der bare dårligere og dårligere. Når industriarbeiderlønningene øker, så blir spriket mellom oss og industriarbeideren bare større og større. Og når i tillegg gjennomsnittlig lønn i Norge både er høyere og stiger fortere enn industriarbeiderlønna, så blir det enda verre. For det er det som er den interessante sammenligningen for oss. Det er på en måte det som avgjør om vi får lov til å være med i velferdsutviklingen. Hva er det vi har å legge på bordet i forhold til hva folk har av generell betalingsevne? Så egentlig bør det gjøres noe med den uttalelsen. Det har kommet flere forslag om at man hever garantibestemmelsen til 95% av industriarbeiderlønn. Eller som renholderne foreslo, 95% av gjennomsnittslønna i Norge. Det hadde kanskje vært et god start.

Nå fikk jeg ut litt luft jeg også. Men jeg må virkelig si at det har vært en kjempepositiv opplevelse å være på dette møtet og jeg vil gjerne takke alle dere som har vært her oppe og snakket for de lavtlønte og gjort dette til en så viktig sak i dette oppgjøret. Takk skal dere ha.

Tor-Arne Solbakken:

Takk til deg. Da har det kommet en ny permisjonssøknad fra representant 47 Johnny Simmenes fra FLT som søker om permisjon fra kl 13.30. Kan Representantskapet godta det? Det har dere gjort. Da er det dagens siste taler til denne saken og det er representant 133 Jan-Egil Pedersen fra Sekretariatet. Vær så god.

Rep. 133 – Jan-Egil Pedersen, Sekretariatet:

Dirigent, Representantskap og gode venner!

Det her synes jeg også har vært et meget bra møte. Jeg vil også si at jeg synes du, Roar, holdt en veldig god innledning hvor du fikk med deg alle de viktige poengene som vi står overfor nå i forbindelse med tariffoppgjøret. NNN er også veldig godt fornøyd med det forslaget som

ligger der, som vi mener tar for seg alle de viktige tingene som vi har diskutert i dag. Jeg tror det er første gang i historien faktisk at vi i NNN går for et samordnet oppgjør.

Vi har en tradisjon og et landsmøtevedtak på at vi skal drive dette forbundsvist. I år, for første gang, fremmet vi i administrasjonen et forslag overfor vårt landstyre og det ble et enstemmig vedtak på at vi skulle ha et samordnet oppgjør. Det viser egentlig hvor viktig vi synes dette med AFP er. Det som vi også vedtok var selvfølgelig å få til en runde med forbundsvise tilpasninger. Det er viktig også for oss og nettopp med den samme begrunnelsen som alle dere andre har brukt i forhold til dette med lavlønn. Det har vært fokusert på langtidsutdannede, bussjåfører osv, og vi har også veldig mange bransjer innenfor NNN hvor vi har en lønn som ligger ned mot 85% av industriens gjennomsnitt. Det er vi nødt til å få gjort noe med under dette oppgjøret. Det er altså grunnen til at vi tidligere har vært veldig opptatt av forbundsvise oppgjør, for da greier vi tross alt å få løftet de en del, men så får de ikke tatt ut de lokale tilleggene og de blir stående stille til neste gang. Derfor er vi helt avhengig av å få til den hevingen av satsene i overenskomstene. En av grunnene er den situasjonen som matindustrien er i. Mat må være nokså viktig, dere. Dere skal tenke på våre medlemmer hver gang dere spiser og drikker. Det er våre medlemmer som har laget den maten. Det er en industri som nå blir skviset mellom fire store kjeder i Norge, og også i forhold til en del av våre eiere, altså de som produserer råvarene, og de ansatte er i midten som hele tiden blir skviset i forhold til lønn. Det gjør at vi har fått veldig mange grupper som ligger langt nede og det er en utvikling som er lagt over lang tid. Men det åpner det vedtaket, som er lagt frem her til avstemning, for at vi skal få gjort noe med under lønnsoppgjøret. Jeg vil si, Roar, at dette blir en krevende oppgave når du hører alle de innleggene som har vært her.

Jeg har lyst til å si at NNN er klare og vi er villige til å ta den fighten som eventuelt kommer. Jeg synes også YS har hjulpet oss veldig godt, for da må regningen bli lavere om ikke de vil være med på dette her. Takk skal dere ha.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha. Da er debatten over og jeg gir ordet til Roar for oppsummering. Vær så god, Roar.

Roar Flåthen:

Jeg vil gjerne få lov til å takke for en veldig god debatt. Jeg registrerer at det er stor enighet om hovedpunktene. Det er noen få forslag. Det er vel et forslag som kan sies å være litt ytterliggående, men det kommer vi tilbake til når vi skal behandle forslagene.

Jeg har ikke behov for å kommentere så veldig mye. Jeg vil understreke når det gjelder lavlønn, som veldig mange er opptatt av, så har dette vært en veldig god debatt. Og det understreker at lavlønnproblematikken har vi i mange bransjer og yrker. Det handler ikke minst om mange kvinneorienterte yrker og det handler også om at det er rettferdighetskrav knyttet til de problemstillingene. Jeg tror det er viktig å ha med seg at det er noen ting som er veldig viktig for oss å legge vekt på og verne om. Det ene er blant annet, som er utfordrende også i debatten både i forhold til arbeidsgivere og andre organisasjoner, sentral lønnsdannelse og sentrale forhandlinger. For det er det veldig mange som nå begynner og vil ha vekk til fordel for lokale lønnsdannelser og mer individuell rettet lønnsdannelse, og da vet vi at forskjellen kommer til å øke enda mer enn det den gjør i dag. Så det er et område som også må stå veldig fast i vår lønnspolitikk. Det er sentrale lønnsforhandlinger. Det er der vi kan gjøre noe med ulikhetene. Det er der vi kan gjøre noe med rettferdige krav som ligger der. Men så skal vi selvsagt være så ærlige med oss selv at kampen om de lavtlønte kommer til å

stå på flere arenaer også fremover. Nå skal vi prøve å gjøre det som er mulig i dette oppgjøret til også å løfte de lavtlønte. Det har vi, etter min oppfatning, lagt til rette for i skissa.

Når det gjelder buss som Roger tok spesielt opp, så er det klart at vi støtter fullt og helt opp om den opptrappingsplanen som er lagt i det området. Og det er på mange måter litt rart hvis ikke arbeidsgiverne nå er villige til å følge opp en del av den planen som på mange måter er lagt i den nye overenskomsten. Men dette, Per, får vi snakke mer om hvordan vi skal håndtere. Det er et område som er litt spesielt i den sammenhengen.

Så er det mange som har avlagt Gjerdem og Norges Bank en liten visitt, og det med rette. Jeg vil nok påstå at det har ikke vært LOs medlemmer som på mange måter har utfordret rentespørsmålet historisk. Og jeg er ikke sikker på om det er vi som kommer til å gjøre det denne gangen heller. Det er nok andre grupper som etter at vi har forhandlet alltid skal ta ut mer enn det vi får. Det er lederne i de større bedriftene som ikke har noen tanker om moderasjon, eller i hvert fall ikke hatt det, og det er grunn til å tro at de ikke kommer til å ha det i fremtiden heller. Og det er ikke noen tvil om at hvis renta skulle øke og øke mer enn vi har sett i den senere tid, så vet vi som sitter her at det er våre medlemmer som også må betale den regninga. Det er de lavtlønte som rammes hardest også i denne sammenhengen. Derfor er vi selvsagt enig i at det må føres en ansvarlig økonomisk politikk som understøtter sysselsetting og understøtter at vi kan holde ei rente på et stabilt og akseptabelt nivå. Det er en del av tariffpolitiske, også.

Når det gjelder AFP så har jeg ikke noe mer å kommentere ut over den debatten vi har hatt. Jeg er enig i at det er en stor og viktig sak. Det slaget står ved dette oppgjøret.

Når det gjelder sosial dumping, Roy. Jeg sa det innledningsvis, men jeg har lyst til å si det, fordi det er to ting som jeg mener nå er veldig avgjørende i sosial dumping. Jeg synes det gjøres en kjempejobb for dere som har greid å begynne og organisere våre nye landsmenn, og de som kommer som arbeidstakere fra de tidligere Østeuropeiske landene. Det begynner å bli ganske mange tusen organiserte. Der gjør bl.a. Fellesforbundet en kjempejobb. Det er viktig. Det er en viktig del av det organisatoriske arbeidet vi skal gjøre og en viktig del i å angripe sosial dumping. Men det er klart at det å få gode rammevilkår er en del av det. Det er to ting som jeg har følt som vi ikke har fått på plass i forhold til det Regjeringen har levert. Det ene er innsynsretten og det andre er solidaransvaret. Det å gjøre hovedentreprenør og oppdragsgiver ansvarlige for lønnsutbetalinger og sanne ting, hvis det ikke på mange måter skjer i de forbundene som man ønsker, og useriøse bedrifter, kommer det til å ha stor preventiv virkning når de skal settes på anbud og engasjere underleverandører i annet, tredje og gjerne fjerde ledd. Vi jobber med det. Jeg har lyst til å si at den innsynsretten som vi nå får, skal ligge hos tillitsvalgte som er part i den allmenngjorte tariffavtalen og som er ansatt hos hovedentreprenør. Dersom det ikke er tillitsvalgte som er part i den allmenngjorte tariffavtalen hos hovedentreprenør, flyttes innsynsretten ned et ledd i kontraktkjeden til eventuelt tillitsvalgte hos hovedleverandørs nærmeste underleverandør. Hvis det også er behov for det, kan man søke bistand hos juridisk, økonomisk, språklig eller annen faglig kunnskap, og herunder tariffkunnskap. Det betyr at de kan søke bistand i forbundene og LO knyttet til dette. Dette er en full innfrielse i forhold til det vi har bedt om. Dette kommer nå ut de nærmeste dagene og det er også et godt tilskudd i forhold til den problemstillingen.

Når det gjelder Størk, som alltid er frisk i uttalelsen, så er det to ting jeg har lyst til å kommentere. Det ene du sa, var at du elsker å jobbe og du ønsker å jobbe. Så sa du at det var sosialt viktig for deg. Og det skal vi ha med oss alle sammen at det har aldri vært noe mål for

fagbevegelsen at vi ikke skal jobbe. Det er ikke det AFP-diskusjonen handler om. Vi skal selvsagt sørge for at vi har et inkluderende arbeidsliv som gjør at også eldre arbeidstakere kan jobbe så lenge de har helse og ønsker det, fordi vi vet at det å ha en jobb å gå til betyr mye. Det å ha gode arbeidskollegaer er en god del av det sosiale livet vårt. Vi er på jobben store deler av livet vårt. Og vi som er så heldige at vi har helse til å jobbe så lenge som mulig, vi er på mange måter privilegerte. Det var en god påminnelse, akkurat den biten der. Du tok opp dette med sykehusene. Der har vi tatt et grep nå gjennom Samarbeidskomiteen, hvis dere har hørt om den berømte komiteen da som vi har sammen med det kongelige norske Arbeiderparti. Vi har opprettet et utvalg som Geir leder, hvor Fagforbundet, Fellesforbundet og partiet er med, for å gå inn i problematikken, som jeg vet at dere som lokale tillitsvalgte sliter veldig ofte med, om hvordan vi skal organisere denne sykehussektoren slik at vi i fremtiden også har et godt tilbud og så nære der vi bor som mulig. Så vi prøver å ta tak i problemet og jeg tror kanskje det utvalget kan bidra til å gjøre noen grep i forhold til det som vi ser i dag. Det var det andre.

Når det gjelder deltid og turnus og alt dette, så synes jeg skissa er veldig bra. Peggy, det er klart at du setter også fingeren på at denne problemstillingen er i andre sektorer enn helse- og omsorgssektoren. Varehandelen er et typisk eksempel på det. Det er klart at hvis man tar med seg det Stein sier i sitt innlegg også om franchise og sånn, så er det en diskusjon som vi har hatt med blant annet HSH. Ikke minst HSH innenfor varehandelen gjennom hovedavtaleforhandlinger. Vi har fokusert lenge og det er en problemstilling som vi ikke må slippe. For det er eksempler på hvordan man organiserer arbeidslivet som gjør at det stimulerer til en struktur som gjør det verre for oss å komme inn og gjøre noe og organisere, og man håndterer folk på en, etter vår oppfatning, uverdigg måte. Så jeg er fullstendig klar over det. Det er en viktig påminnelse.

Så har jeg lært meg som tillitsvalgt gjennom mange år at det å stille krav er litt enklere enn det som kommer etterpå. Det vet dere like godt som meg at når vi nå forhåpentligvis vedtar denne skissa, så går vi inn i en fase hvor vi skal få til resultatene. Det er til syvende og sist resultatene som teller. Jeg skal vel måtte ærlig innrømme at vi har sterke ambisjoner denne gangen. Vi har mye i potten. Og vi har mye vi skal rydde på plass. Så det blir en utfordring. Men det er viktig at vi har hele fellesskapet i ryggen. Vi står sammen og jeg føler at det har dette møtet her så veldig bra slått fast, og det er jeg veldig glad for.

Når det gjelder de forslagene som har kommet, så er det sånn, Svend Morten, at dette forslaget som går på å treffe tiltak som gjør at det skal lønne seg å være organisert, og du antydte du selv at dette burde oversendes til Sekretariatet, og det er også forslaget. Men jeg vil si at vi får til en god løsning på AFP, så kan ikke det være noe bedre eksempel på at det lønner seg å være organisert.

Og så Rolf, da. Denne gangen må vi nesten si ja til forslaget til Rolf. Jeg synes det er vanskelig å si nei til å ta inn "minst", for det har vi brukt så mange ganger selv. Å ta noen stor diskusjon på det, Rolf, gjør vi selvsagt ikke. Så vi foreslår det.

Så er det forslaget til Ove. Det er det vel heller ikke noen grunn til å være uenig i, men jeg foreslår at vi får fullmakt til å redigere inn intensjonen med forslaget ditt i skissa.

Når det gjelder Kjell Borglund sitt forslag. Det er selvsagt hans understrekning på hvor viktig lavlønnsproblematikken er. Når jeg kommer med mitt forslag til behandling av det, så er det ikke for å undervurdere eller underslå heller i fortsettelsen. Men jeg tror det vil være

vanskelig for Representantskapet å si at det er bare de lavtlønte som skal ha lønnstillegg. Det tror jeg kunne komme til å bli litt problematisk, så jeg synes det er såpass ytterliggående at jeg foreslår at det settes opp mot skissas formulering om lavtlønte.

Det er de antydningene jeg gjør til forslagsbehandlingen. Da synes jeg vi skal ønske hverandre velkommen og lykke til med forhandlingene og det vi skal gjennom i vår. Vi ser frem til å komme i gang. Det har vært en lang forberedelsesprosess. Vi er godt forberedt. Vi mener og vi skal gjøre det vi kan for gode resultater i den andre enden. Takk for en god debatt.

Tor-Arne Solbakken:

Takk skal du ha, Roar. Da er vi klare til å gå over på votering og i forhold til vararekka i Sekretariatet, så har Randi Reese stemmerett, og der går streken mellom Randi og Per Østvold.

Da går vi på votering over forslagene. Det første vi tar opp er forslag nr 2 som er at det må treffes tiltak som gjør at det skal lønne seg å være organisert. Der har både forslagsstilleren og LO-lederen forslått at det oversendes Sekretariatet. Da skulle det ikke forundre meg om Repskapet var enig i det. Det var dere. Da er det oversendt Sekretariatet.

Så er det forslag nr 3 fra Kjell Borglund som går på at hele potten etter at AFP er på plass skal gis til de med lav lønn. Dette defineres av Sekretariatet. LO-lederen avviste på en pen måte det forslaget som bryter med Sekretariatets innstilling. Så de som støtter Sekretariatets innstilling forholder seg i ro og de som støtter forslaget fra Kjell Borglund viser det ved stemmetegn. Der stemmes. Forslaget har falt med en håndfull stemmer.

Så er det forslag fra Ove Toska som går på dette med rentenes betydning. Det er et forslag i tre avsnitt som har vært lest flere ganger. Det som Roar foreslo var at intensjonen innarbeides i uttalelsen. Kan Representantskapet slutte seg til det? Da er det vedtatt.

Det siste forslaget var fra Rolf Bersås og det er at AFP skal være minst på dagens nivå. Det anbefalte Roar at vi tok inn og jeg så ingen i Sekretariatet som ristet energisk på hodet da, så jeg antar at det støtter også resten av Sekretariatet. Gjør også Representantskapet det? Det gjør Representantskapet enstemmig. Da er det vedtatt.

Da sitter vi igjen med Sekretariatets innstilling med de to endringene som jeg har referert, nemlig intensjonen i renteforslaget og understrekningen av AFP-nivået. De som støtter Sekretariatets innstilling til tariffpolitisk vedtak med de to endringene forholder seg i ro. De som stemmer i mot viser ved stemmetegn. Der stemmes. Skissa er enstemmig vedtatt.

Da er jeg ferdig med min jobb. Jeg takker for et utrolig godt samarbeid. Jeg satt i hele går og trente på å si "ett minutt igjen". Det fikk jeg da ikke bruk for, så takk skal dere ha. Da overlater jeg klubba og ordet til Roar for avslutning.

Avslutning

Roar Flåthen:

Jeg bare sier takk for det. Nå har vi et godt utgangspunkt. Vi har hatt et godt møte og en god debatt. Jeg anser at møtet er avsluttet og vel hjem!

Ajourført: 19.02.08

Navnefortegnelse over representanter til LOs Representantskapsmøte 19. februar 2008

ARBEIDERBEVEGELSENS PRESSEFORBUND (APF)

1. Eva Christine Grønseth

EL & IT FORBUNDET (EL & IT)

2. Vidar Hennum
3. Tove Johansen
4. Jan Olav Andersen
5. Hjørdis Henriksen
6. Ove Toska
7. Svein Davidsen

FAGFORBUNDET

8. Oddbjørg Strømme	Vararepresentant
9. Jan Helge Gulbrandsen	
10. Mette Nord	
11. Kjellfrid T. Blakstad	
12. Mette Henriksen Aas	
13. Stein Gulbrandsen	
14. Gerd Eva Volden	
15. Eva Vida Berg	Vararepresentant
16. Arne Sveen	
17. Hanne Arntzen	
18. Anne Hall	
19. Mari Sanden	Ikke møtt
20. Bjarne Robstad	
21. Solveig Løvik Norevik	
22. Raymond Turøy	
23. Svend Morten Voldsrud	Vararepresentant
24. Arnfinn T. Ihle	Vararepresentant
25. Linn Hemmingsen	Ikke møtt

FELLESFORBUNDET (FF)

26.	Halvor Langseth	Vararepresentant
27.	Steinar Karlsen	
28.	Eli Ljunggren	
29.	Anne Marie Pettersen	Vararepresentant
30.	Eldar Myhre	
31.	Aud Stråbø	
32.	Per Johnny Voldseth	
33.	Roy Anders Pedersen	
34.	Terje Erik Fjellum	
35.	Bjørn Gottschlich	Vararepresentant
36.	Vidar Brynsplass	
37.	Roald Stykket	
38.	Arthur Isak Vorren	
39.	Jan Kristian Hammernes	
40.	Jan Erik Arnøy	
41.	Gunn Anita Løvhaugen	
42.	Grethe Jusnes	

FELLESORGANISASJONEN (FO)

43.	Siv Karin Kjellmoen	
44.	Kjetil Ostling	
45.	Mimmi Kvisvik	
46.	Rigmor Hogstad	Vararepresentant

FORBUNDET FOR LEDELSE OG TEKNIKK (FLT)

47.	Johnny Simmenes
48.	Jorunn Egeland
49.	Trygve Westgård

HANDEL OG KONTOR I NORGE (HK)

50.	Stein Kristiansen	
51.	Peggy Følsvik	
52.		Forfall representant og vararepresentanter
53.	Elisabeth Sundseth	Vararepresentant
54.	Sonja Hjelvik	
55.	Liv Aasbø	
56.	Annar Bakken	
57.	Unni Fodnes	Ikke møtt

INDUSTRI ENERGI (IE)

58.	Liv Undheim	
59.	Arnfinn Miland	
60.	Ivar Kr. Kaalstad	
61.	Rune Skau	
62.	Steinar Nordahl Pedersen	
63.	Oddvar Løge	
64.	Knut Nesland	
65.	Dag Unnar Mongstad	Vararepresentant

MUSIKERNES FELLESORGANISASJON (MFO)

66.	Renée Rasmussen

NORGES OFFISERSFORBUND (NOF)

67.		Forfall representant og vararepresentant

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND (NAF)

68.	Helge Haukeland
69.	Kjell Borglund
70.	Liv Brannan
71.	Thor Sannæss
72.	Eva Jenssen

NORSK FENGSELS- OG FRIMSORGSFORBUND (NFF)

73.	Geir Bjørkli

NORSK JERNBANEFORBUND (NJF)

74.	Jane Brekkhus Sæthre
75.	Lars Borgen

NORSK LOKOMOTIVMANNSFORBUND (NLF)

76.	Øystein Aslaksen

NORSK NÆRINGS- OG NYTTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND (NNN)

77.	Inger Furmyr	
78.	Unni Sundberg	Vararepresentant
79.	Tove Svensen	Vararepresentant
80.	Reidun S. Fossedal	
81.	Jon Erik Lyng	Ikke møtt

NORSK POST- OG KOMMUNIKASJONSFORBUND (NPK)

82. Ingeborg Sætre
 83. Hans Fredrik Danielsen
 84. Paul Magnus Gamlemshaug
 85. Gerd Øiahals

NORSK SJØMANNNSFORBUND (NSF)

86. Johnny Hansen
 87. Gunnhild Lie Vararepresentant
 88. Terje Hals

NORSK TJENESTEMANNSLAG (NTL)

89. Anita K. Solhaug
 90. Tov Tobiassen Vararepresentant
 91. Tone Rønoldtangen
 92. Jarle Berge
 93. Pål Kjærstad
 94. Lill Fanny Sæther
 95. Stein Bjørn Thorvaldsen

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND (NTF)

96. Roger Hansen Vararepresentant
 97. Forfall representant og vararepresentant
 98. Pål Aronsen

NORSK TREINDUSTRIARBEIDERFORBUND (NTAF)

99. Ole-Kristian Paulsen

NORSKE IDRETTSUTØVERES SENTRALORGANISASJON (NISO)

100. Forfall representant og vararepresentant

SKOLENES LANDSFORBUND (SL):

101. Kristine Hansen

ØSTFOLD FYLKE

102. Hilde Torgersen

OSLO FYLKE

103. Kleiv Fiskvik

AKERSHUS FYLKE

104. Eirik Næss

HEDMARK FYLKE

105. Morten Solbakken

OPPLAND FYLKE

106. Størk Sigurd Hansen

BUSKERUD FYLKE

107. Margaret Wilthil

VESTFOLD FYLKE

108. Thor Åge Christiansen

TELEMARK FYLKE

109. Halvor Skåttet

AUST-AGDER FYLKE

110. Venke Anny Nes

VEST-AGDER FYLKE

111. Heidi Fredriksen

ROGALAND FYLKE

112. Rolf Bersås

HORDALAND FYLKE

113. Roger Pilskog

SOGN OG FJORDANE FYLKE

114. Randi Aanonsen

MØRE OG ROMSDAL FYLKE

115. Bjørn Kåre Høistad

SØR-TRØNDELAG FYLKE

116. Gunn Elin Flakne

NORD-TRØNDELAG FYLKE

117. Roy Arne Nilsen Vararepresentant

NORDLAND FYLKE

118. Roger Johansen Ikke møtt

TROMS FYLKE

119. Stein Slettbakk

FINNMARK FYLKE

120. Elin M. Karlsen

SEKRETARIATET

121. Roar Flåthen
 122. Geir Mosti
 123. Bente N. Halvorsen
 124. Ellen Stensrud
 125. Erna C. Dyngre
 126. Hans O. Felix
 127. Jan Davidsen Forfall
 128. Gerd Kristiansen
 129. Arve Bakke
 130. Anders Skattkjær
 131. Sture Arntzen
 132. Leif Sande
 133. Jan-Egil Pedersen
 134. Morten Øye
 135. Turid Lilleheie

VARAREPRESENTANTER TIL SEKRETARIATET

136. Tor-Arne Solbakken
 137. Rita Lekang
 138. Trine Lise Sundnes
 139. Odd Christian Øverland Forfall
 140. Randi Reese
 141. Per Østvold
 142. Jarle Molde
 143. Kjell Atle Brunborg
 144. Jacqueline Smith Forfall
 145. Arnfinn Bjerkestrand
 146. Peter A. Moe Forfall
 147. Stein Grøtting

HK FAGBEVEGELSE

148. Odd Erik Kokkin

AOF NORGE

149. Sverre Erik Bolle Ikke møtt

REVISJONSUTVALGET

150. Brit Renngård
 151. Tom Røisi Ikke møtt
 Anne-Grethe Skårdal
 (Representant nr. 8 for Fagforbundet)
 Steinar Karlsen
 (Representant nr. 27 for FF)

SAMARBEIDSKOMITEEN LO/DNA

152. Jens Stoltenberg
 153. Helga Pedersen Forfall
 154. Martin Kolberg
 155. Finn Jota

SØRMARKA AS

156. Berith Bergersen

GJESTER – TIDLIGERE TILLITSVALGTE I LOs LEDELSE

157. Liv Buck Forfall
 158. Ole Knapp Forfall
 159. Leif Haraldseth
 160. Svein-Erik Oxholm
 161. Esther Kostøl Forfall
 162. Yngve Hågensen
 163. Jan Kr. Balstad Forfall
 164. Evy Buverud Pedersen
 165. Gerd-Liv Valla Forfall

LOs DISTRIKTSKONTORER

166. Ulf Lervik
 167. Kari Hauge
 168. Olav Lund
 169. Åge V. Nordby
 170. Iver Erling Støen
 171. Kim-Louis Belaska
 172. Per-Kristian Finstad
 173. Magnus Straume
 174. Agnes Norgaard
 175. Elisabeth Haaversen
 176. Øystein Hansen
 177. Vigdis Ravnøy
 178. Arvid O. Langeland
 179. Else-May Botten
 180. Kjell Flønes
 181. Rune Hallstrøm
 182. Øivind Silåmo
 183. Jan H. Elvheim Forfall
 184. Bjørn Johansen

LOs ANLEGGSKONTOR I HAUGESUND

185. Kåre Karlsen Forfall

LOs OFFSHOREKONTOR I STAVANGER:

186. Arne Larsen-Floisvig

LO-KONTORET I BRUSSEL

187. Knut Arne Sanden Forfall

LO-AKTUELT

188. Svein-Yngve Madssen

KARTELLENE

189. Odd Strand

ERNST & YOUNG

190. Kjetil Andersen Forfall

LOs ADMINISTRASJON

Bjøreng, Eva
 Bodding, Knut
 Bøhn, Diis
 Chen, Wei
 Dokken, Ståle
 El. Jeries, Moussa
 Endreson, Knut
 Erikson, Bjørn
 Fossli, Grethe
 Gjelsvik, Eystein
 Granden, Gro
 Hammø, Jenny Ann
 Hansen, Øivind T.
 Haug, Tove
 Hauge, Else Britt
 Horneland, Ellen
 Houeland, Camilla
 Johannesen, Ståle
 Johansen, Onur Safak
 Johnsen, Trude
 Klette, Turid
 Klopp, Renate
 Knudsen, Beate Kristin
 Kolby, Bjørn
 Kulas, Kazimiers
 Lajord, Jan Olav
 Larsen, Kine Smith
 Lindahl, Tor Jørgen
 Lund, Dagfinn
 Lund, Ingunn O.
 Mjøberg, Nina
 Moum, Monica Nymoen
 Nerheim, Andre
 Nordby, Roar
 Odnes, Dag
 Ofstad, Olav
 Parker, Christine
 Reegård, Stein
 Relling, Siri
 Rongevær, Øyvind
 Sandmo, Kenneth
 Sannes, Liv
 Schau, Siv
 Skar, Tommy
 Stensbak, Helle
 Svendsen, Magne
 Svensli, Marianne
 Syversen, Per

Sørum, Elling
 Theodorsen, Karin Beate
 Thomsen, Wenche Irene
 Valdès, Marte Elena
 Voldnes, Fanny
 Wøien, Halvor

Referent: Anette Olden

